Ազգ

Azg armenian daily

Փետրուար 24 Չորեքշաբթի 1993

օրաթերթ
Գ տարի, թիւ 33 (284)
գինը՝ 3ռ.
դասիչ 69149

Երեւան 375010
Հանրապետութեան 47

հեռ. 581841, ֆաքս 562941
տելեքս 243266 CPIRI SU

Ստեղծվում է Սեւծովյան ավազանի երկրների միջխորհրդարանական ժողով

Մոսկվա, 23 փետրվար, «Սնարք»: Փետրվարի 25-26-ը Ստամբուլում տեղի կունենա Սեւծովյան ավազանի պետությունների տնտեսական համագործակցության միջխորհրդարանական համաժողովի հիմնադիր նիստը, որը շրջանի երկրների առաջին քաղաքական մարմինն է: Սակայն միավորման 11 անդամ-երկրներից դեռ երկուսը՝ Բուլղարիան եւ Հունաստանը չեն հաստատել իրենց մասնակցությունը կանոնադրության ստորագրման արարողությանը: Մասնագետների կարծիքով, Աթենքը եւ Սոֆիան գտնում են, որ քաղաքական համագործակցության քայլերն այդչափ կոնֆլիկտային շրջանում վաղաժամ են: Երեկ Երեւանից Ստամբուլ մեկնեց նաեւ ՀՀ ԳԽ նախագահ Բաբկեն Արարքցյանը մասնակցելու այդ ժողովին: ■

Խմբագրական

Հողը նախապատրաստւում է դիւանագիտական արշաւի համար

Վերջին 15-20 օրերին միջազգային մամուլն ու զանգւածային տեղեկատւութեան միւս միջոցները դուրս եկան լռութիւնից հանրութեան ուշադրութիւնը եւս մի անգամ սեւեռելով Հայաստանի կացութեան վրայ: Սփիւռքահայ համայնքների հետեւողական ճիգերը տեղերում, գործադրուած ճնշումները տեղեկատւութեան միջոցների վրայ, ցոյցերը, հասարակական յարաբերութիւնների աշխուժացումը, այլ միջոցառումները (որոնցից՝ կոնգրեսական Ջ. Քենեդու այցի կազմակերպումը Հայաստան՝ 58 լրագրողներով), ստիպեցին CNN, Super Channel եւ այլ հեռուստակայաններին, «Վաշինգտոն փոստ», «Նիւ Եորք Թայմզ», «Լը Մոնդ», «Լիբերասիոն», «Լոս Անջելես Թայմզ», «Քրիսչըն սայընս մոնիտոր», «Թայմ» եւ ուրիշ ազդեցիկ թերթերի տարբեր ծաւալի ու խորութեան նիւթերով անդրադառնալու Հայաստանում տիրող իրավիճակին եւ այդ ընթացքում՝ այդ իրավիճակի հիմնապատճառ Ղարաբաղյան կնճռին:

Անշուշտ, մեր վրայ սեւեռուած այդ ուշադրութիւնն այնքան էլ պայմանաւորուած չէ մեր կամ, երջանիկ բացառութեամբ, մեր պետական ներկայացուցիչների աշխատանքով, որքան՝ մեր դժբախտութեամբ: Դաժան ձմեռ, անլոյս, անջերմ եւ անսուաղ բազմութիւններ, յօշոտուած այգիներ, «հովհարային պայթեցումներ», սոցիալ-քաղաքական ճգնաժամային վիճակ: Սոմալիից ստացուող պատկերներին սովորած միջազգային հասարակութեան համար, որի յիշողութեան մէջ դեռեւս չի ջնջուել 1988 թ. երկրաշարժը, դժուար չէր նաեւ ընկալել Հայաստանից ստացուող դժնի տպաւորութիւնները, խղճահարուել մի քիչ, վառարան, սննդամթերք, դեղորայք ուղարկել մի քիչ, Թուրքիայի վրայ ճնշում բանեցնել մի քիչ, եւ... հանգստանալ մի քիչ: Շուտով պատկերներ կը ստացուեն այլ երկրներից, ուրիշ աշխարհամասերից, թերեւս աւելի դժխեմ, գուցէ աւելի հետաքրքրաշարժ միջազգային հասարակութեան [illegible] համար, եւ Հայաստանը կրկին կը մխրճուի լռութեան մէջ:

Պէտք է հիմա՛ լծուել գործի, երբ հասարակական կարծիքի ենթահողը պատրաստ է գոնէ Արեւմուտքում, եւ կարելի է, պէ՛տք է ձեռնարկել դիւանագիտական աշխոյժ արշաւ, առ որ անկէ բացատրելով, թէ մենք երրորդ աշխարհի երկիր չենք, թէ մենք ի վիճակի ենք մեր հողում լաւագոյն կեանք ապահովել եւ նոյնիսկ հասնել աղէտեալ ուրիշ երկրների, եթէ համապատասխան մթնոլորտ ստեղծուի շրջանում, եւ Ադրբեջանը, որի տնտեսական քաղաքական վիճակը շատ հեռու է նախանձելի լինելուց, բերուի բանակցութեան սեղանի շուրջը, մեզ հետ դէմ առ դէմ:

Դժ՞ուար է, չունե՞նք դիւանագիտական համապատասխան ուժ, դեռեւս չի՞ ձեւաւորուած մեր արտաքին քաղաքականութեան ռազմավարութիւնը եւ արդիւնաւէտ չի՞ աշխատում մեր արտգործ նախարարութիւնը: Ճիշդ է: Սակայն առաւել պէտք է փորձել, օգտուելով հասարակական կարծիքի ներկայ ուշադրութիւնից: Այդ ուշադրութիւնն ամէն անգամ չի սեւեռուելու մեր վրայ, պէտք է բռնել ա՛յս պահը: ■

Ճակատ

ՄԱՐՏԵՐ ՄԵԾՇԵՆ ԵՎ ԿՈՒՍԱՊԱՏ ԳՅՈՒՂԵՐԻ ՄՈՏ

Ազատագրվել է Սարսանգի հիդրոհանգույցը եւ ամբարտակը

Ինչպես Ստեփանակերտից հաղորդում է մեր թղթակից **Վահրամ Աղաջանյանը**, երեկ եւ նախորդ գիշեր իրադրությունը Լեռնային Ղարաբաղի ռազմաճակատներում շարունակում էր մնալ լարված: ԼՂՀ ինքնապաշտպանության կոմիտեի հաղորդման համաձայն հայկական զինված ուժերը Մարտակերտի շրջանում շարունակում են հաջող ռազմական գործողությունները: Ներկայումս Սարսանգի ջրամբարի հիդրոհանգույցն ամբողջովին վերահսկվում է ԼՂՀ ինքնապաշտպանության ուժերի կողմից: Երեկվա ընթացքում մարտեր էին ընթանում Մեծշեն եւ Կուսապատ գյուղերի մերձակայքում:

Նախօրեին՝ փետրվարի 22-ին երեկոյան կատաղի մարտեր էին ընթանում նաեւ արեւելյան ռազմաճակատում՝ Ադրբեջանի Աղդամի եւ ԼՂՀ Ասկերանի շրջանների սահմանային գոտում: Այս ուղղությամբ ադրբեջանական կազմավորումները փորձում էին վերականգնել Ճեյլի գյուղի ռազմական հենակետը, որտեղից ուղիղ նշանառությամբ պարբերաբար հրետակոծվում էր Ստեփանակերտը: ԼՂՀ ինքնապաշտպանության ուժերը կասեցրել են թշնամու գրոհը: Երեկվա տվյալներով, մարտերը ռազմաճակատի այս հատվածում շարունակվում էին: ԼՂՀ ինքնապաշտպանության ուժերը ոչնչացրել են Ճեյլի գյուղի ռազմական հենակետը եւ մեծ քանակությամբ զենք եւ զինամթերք առգրավելով նահանջել: Մարտերի ընթացքում ադրբեջանական բանակը կորցրել է առնվազն 10 զինվոր: Ադրբեջանական աղբյուրների համաձայն, հայկական կազմավորումները մարտերի ընթացքում կորցրել են 2 տանկ եւ 4 հետեւակի մարտական մեքենա:

Փետրվարի 22-ի երեկոյան եւ լույս 23-ի գիշերը ադրբեջանական կազմավորումները հարձակման են անցել նաեւ Լաչինի մարդասիրական միջանցքի հյուսիսային մատույցներում գտնվող Ղոչազ գյուղի ուղղությամբ: ԼՂՀ ինքնապաշտպանության կոմիտեի տվյալներով, հայկական կազմավորումները ետ են մղել թշնամու գրոհը: Մանրամասնությունները ճշտվում են: Գորիս-Լաչին-Ստեփանակերտ ճանապարհը գործում է անխափան: Այսպիսով, փետրվարի 5-ից 23-ն ընկած ժամանակահատվածում ԼՂՀ-ում ազատագրվել է 20 բնակավայր, որոնցից 19-ը Մարտակերտի, մեկը՝ Ասկերանի շրջանում: Թշնամուց առգրավվել է T-72 տիպի տասը տանկ եւ հինգ հետեւակի մարտական մեքենա:

Իր հերթին, Ադրբեջանի պաշտպանության նախարարությունը տեղեկացնում է, թե փետրվարի 22-ին ադրբեջանական կազմավորումները Մարտակերտի շրջանում կասեցրել են հայկական ուժերի մի քանի գրոհներ: Ըստ նույն աղբյուրների, նույն օրը կտրուկ ծանրացել է ռազմական դրությունը նաեւ Աղդամի շրջանի ուղղությամբ: Այստեղ առավոտյան ժամը 8-ից սկսած հայկական կազմավորումները լայնածավալ գրոհի են անցել Ասկերան-Նախիջեւանիկ-Բերդաշեն 30 կիլոմետրանոց ճակատով: Գրոհին նախորդել է շրջանի եւ Աղդամ քաղաքի զանգվածային հրետակոծումը:

Երեկվա ընթացքում մարտեր էին ընթանում Աղդամի շրջանի Էրգի եւ Ճեյլի գյուղերի մերձակայքում: Ադրբեջանի ռազմական գերատեսչության տվյալներով, խաղաղ բնակչության շրջանում կան մեծաթիվ զոհեր, որոնց թիվը ճշտվում է: ■

Հրետակոծվել են Շուռնուխի դիրքերը

Ինչպես Գորիսից հաղորդում է մեր թղթակից **Հասմիկ Բաբաջանյանը**, Շուռնուխի ինքնապաշտպանության շտաբի տվյալներով, փետրվարի 22-ի երեկոյան ժամը 21-ից սկսած Ադրբեջանի Ղուբաթլիի շրջանի Սեյթազ գյուղում տեղակայված կրակակետերից ծանր հրետանուց եւ «Գրադ» կայանքներից հրետակոծվել են Շուռնուխ գյուղի պաշտպանական դիրքերը: Հրետակոծվել է նաեւ Կապար կոչվող բարձունքը, որի հետեւանքով վնասվել են էլեկտրական գծերը: Տուժածներ չկան: Երկու ժամ տեւած հրետակոծությունը դադարել է միայն պատասխան կրակից հետո: Երեկ հայ-ադրբեջանական սահմանի այս հատվածում համեմատաբար հանգիստ է եղել:

Միաժամանակ Հայաստանի պաշտպանության նախարարության լրատվական ծառայությունից տեղեկացնում են, թե փետրվարի 22-ի երեկոյան ադրբեջանական կազմավորումները տանկերից, գնդացիրներից եւ «Ալազան» տիպի հրթիռներով հրետակոծել եւ գնդակոծել են Իջեւանի Կիրանց գյուղի պաշտպանական դիրքերը: Նույն երեկոյան տանկերից եւ հրաձգային զենքից գնդակոծվել է նաեւ Մեղրու շրջանի պահակակետերից մեկը: Երկու դեպքում էլ տուժածներ չեն եղել: Հայկական կողմը պատասխան կրակ է բացել:

Իր հերթին Ադրբեջանի պաշտպանության նախարարությունը տեղեկացնում է, թե Հայաստանի տարածքից գնդակոծվել են Ադրբեջանի սահմանամերձ մի շարք բնակավայրեր: Մանրամասնություններ չեն հայտնվում: ■

ԼՂՀ

Կրքերը հանդարտվեցին

Ստեփանակերտ, 23 փետրվար «Սնարք»: «Կրքերը հանդարտվեցին: Կյանքը շարունակվում է», այսպես բնութագրեց Լեռնային Ղարաբաղում ստեղծված ներքին քաղաքական իրավիճակը Հանրապետության Գերագույն խորհրդի մամուլի քարտուղար Գեղամ Բաղդասարյանը:

Ինչպես հայտնի է, վերջերս որոշ տարաձայնություններ եղան ԼՂՀ Գերագույն խորհրդի նախագահության եւ Պաշտպանության պետական կոմիտեի միջեւ՝ Լեռնային Ղարաբաղի տարածքում ռազմական դրության կարգավիճակի վերաբերյալ: Նախագահությունը որոշում ընդունեց եւս 3 ամսով ռազմական դրության ժամկետը հետաձգելու մասին, մինչդեռ ՊՊԿ-ն գտնում էր, որ ռազմական դրության կարգավիճակն անհրաժեշտ է մինչեւ մարտական գործողությունների վերջը:

«Ռազմական դրության գործողության ժամկետը միայն երեք ամսով երկարացնելով, նախագահությունը ղեկավարվում էր հետեւյալ նկատառումներով,- «Սնարք»-ի թղթակցի հետ զրույցի ժամանակ ասաց Գեղամ Բաղդասարյանը:- Առաջին՝ շուտով պետք է տեղի ունենա Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության Գերագույն խորհրդի նստաշրջանը, որն իրավասու է լուծել բոլոր սկզբունքային հարցերը: Երկրորդ՝ ընդունելով նման որոշում, նախագահությունը եւս մեկ անգամ ձգտում է աշխարհին ցուցադրել իշխանությունների եւ ժողովրդի պատրաստակամությունը վերջ դնելու պատերազմին եւ խնդիրը լուծել միմիայն խաղաղ ճանապարհով»: ■

Հռոմ

Ղարաբաղյան կոնֆլիկտը փորձություն է ԵԱՀԽ-ի համար

Հռոմ, 23 փետրվարի: «Իրական հեռանկարներ կան ԵԱՀԽ-ի Լեռնային Ղարաբաղի Մինսկի խմբի Հռոմում կայանալիք հանդիպման ժամանակ քանդել այդ «գորդյան հանգույցը»: Իտալական կողմը նախապատրաստել է մի շարք կոնկրետ առաջարկություններ, որոնք, իմ կարծիքով, ընդունելի կլինեն հակամարտ հանրապետությունների համար», «Սնարք»-ի թղթակցին տված հարցազրույցում հայտարարեց ԵԱՀԽ Մինսկի խմբի նախագահի տեղակալ Մարիո Սիկան: Դրա հետ մեկտեղ նա կարծիք հայտնեց, որ նոր առաջարկությունների իրականացման համար անհրաժեշտ են Հայաստանի եւ Լեռնային Ղարաբաղի [illegible], կրակի դադարեցման, մարտական գործողությունների գոտուց ծանր հրետանու դուրս բերման եւ վերահսկման երաշխիքներ: «Հանձն չեմ առնում դատել, ով է մեղավոր այդ ձգձգված կոնֆլիկտում: Լավ ծանոթ եմ Հայաստանի դիրքորոշման հետ եւ Մինսկի խումբը կանի ամեն հնարավորը, որպեսզի փետրվարի 26-ի բանակցությունների հասնի որոշակի համաձայնության», նշեց իտալացի դիվանագետը: Միաժամանակ Մարիո Սիկան ընդունեց, որ Ղարաբաղյան կոնֆլիկտը փորձություն է ԵԱՀԽ-ի համար եւ Մինսկի խումբը, որը երկարատեւ ընդմիջումից հետո նորից կհավաքվի, պետք է գտնի Ղարաբաղյան խնդրի լուծման ուղիները: ■

Աշխարհ

Քրիստոֆերը Իսրայելում հանդիպեց նաեւ պաղեստինցիներին

Նախորդ օրը չնախատեսված այց կատարելուց հետո Բեյրութ, Մ. Նահանգների պետքարտուղար Ուորըն Քրիստոֆերը նույն գիշեր ժամանեց Իսրայել, որտեղ վարչապետ Յիցհակ Ռաբինի եւ արտգործնախարար Շիմոն Պերեսի հետ հանդիպելուց հետո երեկ ընդունեց պաղեստինյան մի պատվիրակություն: Երկօրյա այցի ընթացքում նրա գլխավոր ջանքը եղավ արտաքսված պաղեստինցիների հարցն անջատել միջինարեւելյան խաղաղության բանակցություններից: Հանդիպումներից հետո նա հայտարարեց, թե իր տպավորությունները եղել են «լավ եւ բարերար»: Նրան ուղեկցող օգնականներից մեկի կարծիքով, Իսրայելն արագացնելու է արտաքսված պաղեստինցիների հետընդունումը: Իսրայելը պետքարտուղարի վերջին կանգառն է միջինարեւելյան 7 երկրներ ընդգրկած ներկա շրջագայության:

Պարաշյուտով օգնություն Բոսնիայում պաշարվածներին

Երեկ Լոնդոնում գումարված ՆԱՏՕ-ի երկրների ժողովին Մ. Նահանգների ներկայացուցիչը հայտնեց, թե իր երկիրը պատրաստվում է պաշարված բոսնիացիներին մարդասիրական օգնություն ցույց տալ օդից՝ պարաշյուտներով: Նա կոչ արեց անդամ մյուս երկրներին միանալու այդ նախաձեռնությանը: Իր հերթին, երեկ գիշեր նախագահ Քլինթոնը հանդիպեց ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղարին, նրա հավանությանը ներկայացնելով պարաշյուտային օգնության իր ծրագիրը: Այնուհետեւ, Բոսնիայում տեղակայված ՄԱԿ-ի դիտորդները վերապահությամբ ընդունեցին Մ. Նահանգների որոշումը, գտնելով, որ օդից հասցվող օգնությունը կարող է վնասել մարդկանց եւ առաջացնել առավել մեծ խառնաշփոթություն:

Շեւարդնաձեն սպառնում է Ռուսաստանին

Ելույթ ունենալով Վրաստանի խորհրդարանի երեկվա նիստում, Էդուարդ Շեւարդնաձեն սպառնաց ամբողջական զորակոչ հայտարարել հանրապետությունում, եթե ռուսական զորքն անհապաղ չհեռանա Աբխազիայի եւ Աջարիայի շրջաններից: Ինչպես հայտնի է, նախորդ օրը ռուսական բանակն օդային հարձակում էր գործել Սուխումիի վրա, սպանելով 1 հոգու: Ռուսաստանը բացատրել էր, թե այն պատասխան գործողություն էր նախապես իր զորքի վրա գործված վրաց հարձակմանը:

Փոխհրաձգություն Սուխումի մոտակայքում

Փետրվարի 22-ին եւ 23-ին վրաց-աբխազական հակամարտության գոտում շարունակվում էր փոխհրաձգությունը: Գուդաուտայից ստացված տվյալների համաձայն, վրացիները հրետանուց եւ «Գրադ» կայանքներից գնդակոծել են Էշերա եւ Գվանդրա բնակավայրերը: Պատասխան կրակով աբխազները ոչնչացրել են վրացական 3 կրակակետ: Ինչպես հաղորդում է Աբխազիայի պաշտպանության նախարարությունը, աբխազական ուժերը Սեւ ծովում ծերբակալել են «Գագրա» նավը, որը Աբխազիայից դուրս էր հանում վրացիների կողմից կողոպտված գույքը: Օչամչիրայի շրջանում շարունակվում են տեղական մարտերը: ■

digitised by A.R.A.R.@

ԵԱՀԽ

Մինսկի խմբի հերթական հանդիպում Հռոմում

Հայաստանի արտգործնախարարության մամուլի քարտուղար Արամ Սաֆարյանը տեղեկացրեց, թե փետրվարի 26-ին Հռոմում նախապատրաստվում է ԵԱՀԽ-ի Ղարաբաղի հարցով Մինսկի խմբի աշխատանքային հանդիպում, որին կմասնակցեն նաեւ Հայաստանի եւ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության ներկայացուցիչները: Հայաստանից հանդիպմանը կմասնակցեն ՀՀ նախագահի խորհրդական Ժիրայր Լիպարիտյանը եւ ԳԽ պատգամավոր Խաչատուր Բեզիրջյանը:

Պրն. Սաֆարյանը դժվարացավ ասել, թե ովքեր կներկայացնեն ԼՂՀ-ն, բայց նշեց, որ Հայաստանը Հռոմում կրկին կներկայացնի առանց նախապայմանների զինադադար հաստատելու դիրքորոշումը: Այն հարցին, թե ինչո՞ւ Հայաստանի արտգործնախարարության բարձրաստիճան ներկայացուցիչները նման հանդիպումների ժամանակ կրկին անտեսվում են, պրն. Սաֆարյանը նշեց, թե արտգործնախարարությունն արտաքին քաղաքականություն մշակող եւ իրականացնող այն օղակներից մեկն է, որը թերեւս սալիս է վերջնական ձեւակերպում, եւ այդ առումով մամուլի քարտուղարը բնական համարեց արտաքին հարաբերություններում այլ օղակների մասնակցությունը:

Մինչդեռ, ինչպես մեր թղթակցին հաղորդեց Հայաստանում ԼՂՀ մշտական ներկայացուցիչ Մանվել Սարգսյանը, Լեռնային Ղարաբաղը Հռոմում կներկայացնեն ԼՂՀ Նախարարների խորհրդի նախագահի առաջին տեղակալ Բորիս Առուշանյանը, ԼՂՀ ԳԽ նախագահության անդամ Հրանտ Խաչատրյանը եւ ԼՂՀ պաշտպանության պետական կոմիտեի նախագահի արտաքին հարաբերությունների գծով խորհրդական Արկադի Ղուկասյանը:

Հայտնի է, որ ԵԱՀԽ նախորդ հանդիպումներն ավարտվել են ապարդյունք, եւ բանակցությունները վերսկսելու ամեն մի նոր փորձից հետո իրավիճակը ԼՂՀ-ում էլ ավելի է սրվել: Դրա հետ մեկտեղ Ադրբեջանը շարունակում է նախապայմաններ պահանջել եւ չի ուզում Լեռնային Ղարաբաղը տեսնել որպես բանակցությունների սուբյեկտ: ■

ԼՂՀ

Երկուսի կռվից երրորդն է շահում

Փետրվարի 22-ին Արցախի ժողովրդական ճակատի վարչությունը դիմում է հղել Հայաստանի բոլոր կուսակցություններին, հասարակական-քաղաքական կազմակերպություններին, բնակչությանը: Դիմումում ասվում է. «Հայրենակիցներ, մենք քաջատեղյակ ենք Հայաստանի սոցիալ-տնտեսական ծանր կացությանը, ժողովրդի կրած զրկանքներին: Համոզված ենք, որ ձեզ էլ հայտնի է արցախահայության վիճակը, մանավանդ երբ այստեղ ամեն ինչի հետ նաեւ պատերազմ է, կենաց մահու կռիվ:

Վերջերս Արցախի զինված ուժերը հաղթական գործողություններ են ձեռնարկում մեր հայրենիքի զավթված տարածքները ազատագրելու համար: Գաղտնիք չէ, որ ռազմաճակատում մեր վերջին հաջողությունները պայմանավորված են նաեւ Ադրբեջանի ներքին քաղաքական պայքարի սրմամբ: Սակայն ցավով իմացանք, որ Հայաստանում եւս բորբոքվել են քաղաքական կրքերը:

Մենք համոզված ենք, որ Արցախի բախտը մեծապես կախված է ՀՀ կայուն քաղաքական իրադրությունից եւ համայն հայության համախմբվածությունից: Այդ են ապացուցում մեր բազմադարյա պատմությունը եւ արցախյան շարժման վերջին 5 տարիների փորձը: Այս հանգամանքը լավ է հասկանում նաեւ մեր թշնամին: Բաքուն արդեն գոհունակ հայտարարություններ է անում Հայաստանում տեղի ունեցող երկպառակչական հանրահավաքների առթիվ:

Արցախահայությունը խորապես անհանգստացած է Հայաստանում տիրող քաղաքական հակամարտությամբ: Երեւանյան հանրահավաքների լուրը գնդակի պես խոցում է յուրաքանչյուր արցախցու սիրտը եւ թուլացնում մեր ուժը: Մի՞թե իշխանության համար մղվող պայքարը ավելի կարեւոր է, քան հայրենիքի ազատության գործը: Չէ՞ որ փոթորկված օվկիանոսում աղետի ենթարկված նավաբեկյալները ոչ թե մտածում են նավապետին փոխելու մասին, այլ համատեղ ջանքերով փորձում են փրկել նավը»:

Ղարաբաղի Պաշտպանության պետական կոմիտեի հայտարարությունը

Ստեփանակերտ, 23 փետրվար, «Սնարք»: Այսօր ԼՂՀ Պաշտպանության պետական կոմիտեն հանդես է եկել հայտարարությամբ, ուղղված Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության Մարտակերտի շրջանի բնակչությանը:

Վերջին օրերի ընթացքում, ասվում է հայտարարության մեջ, ԼՂՀ ինքնապաշտպանության ուժերը հարձակողական գործողությունների շնորհիվ ազատագրել են Մարտակերտի շրջանի բազմաթիվ բնակավայրեր եւ գրավել ռազմավարական կարեւոր դիրք:

Սակայն, նշվում է փաստաթղթում, շրջանի շատ բնակիչներ, հատկապես զորակոչային տարիքի (18-45 տարեկան), չեն գիտակցում պահի կարեւորությունը եւ հայրենիքի ազատագրմանը մասնակցելու պարտքը:

Այդ կապակցությամբ պաշտպանության պետկոմիտեն հայտարարել է, որ նորից իր տան տերը դառնալու իրավունքը կտրվի միայն նրանց, ովքեր զենքը ձեռքին մարտնչում են դրա համար: Դասալիքները եւ զորակոչից խուսափողները կզրկվեն այդ իրավունքից:

Պաշտպանության պետկոմիտեն առաջարկում է ԼՂՀ սահմաններից դուրս գտնվող Մարտակերտի շրջանի զորակոչային տարիքի բոլոր բնակիչներին անհապաղ վերադառնալ Լեռնային Ղարաբաղ եւ պաշտպանել հարազատ հողը, ասվում է հայտարարության վերջում:

Հուսանք, որ պետությունը գործնական քայլերի կդիմի այս ուղղությամբ, հակառակ դեպքում ոչ մի հայտարարություն արդյունք չի տա: ■

Բաքու

Լեռնային Ղարաբաղին վարչական ինքնավարություն

Ադրբեջանի սոցիալ-դեմոկրատական կուսակցության ղեկավարներից Զարդուշտ Ալիզադեն «Թուրան» գործակալության թղթակցի՝ հետ զրույցի ժամանակ հայտարարեց, որ Ադրբեջանը պետք է նոր քայլեր ձեռնարկի Ղարաբաղում կրակը դադարեցնելու նպատակով: Զ. Ալիզադեի խոսքերով, ստեղծված պայմաններում Ադրբեջանին անհրաժեշտ է գնալ որոշակի փոխզիջման հանրապետությունում խաղաղություն եւ կայունություն ձեռք բերելու համար: Նրա կարծիքով, Ղարաբաղի հայերին վարչական ինքնավարության տրամադրումը լավագույն որոշումը կլիներ: Տվյալ տարբերակը նշանակում է ինքնուրույնության ավելի բարձր աստիճան համեմատած միջազգային իրավունքներով նախատեսվող մշակութային ինքնավարության հետ: Մյուս կողմից, նոր կազմավորման իշխանությունները ստիպված կլինեն ճանաչել Լեռնային Ղարաբաղը որպես Ադրբեջանի տարածք: Ալիզադեն գտնում է, որ այդպիսով Ադրբեջանը կարող է վերջ դնել այս ձգձգված հակամարտությանը: **Սնարք, Թուրան**

Էլչիբեյը կողմ է Իրանի հետ կապերին

Նախագահ Աբուլֆազ Էլչիբեյը Բաքվում Իրանի Արեւելյան Ադրբեջանի նահանգապետի հետ ունեցած հանդիպումից հետո Իրանի կենտրոնական լրատվական գործակալության թղթակցի հետ ունեցած հարցազրույցի ժամանակ նշել է. «Ես այն կարծիքին եմ, որ Իրանի Իսլամական Հանրապետությունը հիմնված է ազատության, հավասի, մարդկային իրավունքների ապահովման, զարգացման եւ ժողովրդավարության վրա, որն Իրանի ղեկավարության անխոնջ ջանքերի արդյունքն է»: Այնուհետեւ նա ավելացրել է. «Մենք եւս ցանկանում ենք Իրանի օրինակով հասկանալ, ըմբռնումով մոտենալ մեր ժողովրդի խնդիրներին, մեր եւ իսլամական ազնվազարմ մշակույթը օգտագործել մեր անկախության հիմքերն ամրապնդելու համար»: Էլչիբեյը խոսելով երկրի ապագայի ծրագրերի մասին նշել է. «Ադրբեջանի քաղաքականությունը հիմնված է իսլամի մշակույթի տարածման, ժողովրդավարության հաստատման եւ անկախության ապահովման վրա, ուստի մեր սկզբունքները համընկնում են Իրանի Իսլամական Հանրապետության սկզբունքներին եւ հենց այս հանգամանքն էլ մեծապես կնպաստի երկու երկրների երկկողմ փոխհարաբերությունների ընդլայնմանը»: **Է. Բ.**

Ծանր արդյունաբերության մեջ նոր ճյուղեր

Այս տարի Ադրբեջանի ծանր արդյունաբերության մի շարք ձեռնարկություններում արտասահմանյան կապիտալի օգնությամբ ստեղծվելու են նոր ճյուղեր: Ինչպես նշել են պետպլանում, թուրքական «Օթոքար» ֆիրմայի հետ համատեղ, Գյանջայի ավտոգործարանում նախատեսված է «Լենդռովեր» մակնիշի մեքենաների եւ միկրոավտոբուսների թողարկումը: Բաքվի հատուկ ավտոմեքենաների գործարանը թուրքական ֆիրմայի հետ համատեղ թողարկելու է 29 տեղանոց ավտոբուսներ եւ 4,5 տոննա տարողությամբ բեռնատարներ: **Սնարք**

ԱԳՆ

Սպասում են նախարարին: Երեկ կայացած բրիֆինգում Հայաստանի արտգործնախարարի հասարակայնության հետ կապերի գծով խորհրդական եւ մամուլի քարտուղար Արամ Սաֆարյանը, պատասխանելով լրագրողներից մեկի այն հարցին, թե երբ կժամանի Հայաստանի արտգործնախարար Վահան Փափազյանը, նշեց, որ իրենք էլ լրագրողների պես սպասում են նոր արտգործնախարարին եւ հույս ունեն, թե շաբաթվա ընթացքում հնարավորություն կստեղծվի հանդիպել նրա հետ:

Արման Կիրակոսյանը հանդիպեց Ալեքսանդր Չիկվաիձեի հետ: Ինչպես մեր թղթակցին հայտնեց ՀՀ ԱԳՆ մամուլի քարտուղար Արամ Սաֆարյանը, երեկ աշխատանքային այցով Թբիլիսի մեկնեց Հայաստանի արտգործնախարարի առաջին տեղակալ Արման Կիրակոսյանը: Նախատեսվում էր, որ այցի ընթացքում կքննարկվի հայ-վրացական բարձր մակարդակի հանդիպման անցկացման հարցը: Մեզ հասած տեղեկությունների համաձայն, արտգործնախարարի առաջին տեղակալն արդեն հանդիպումներ է ունեցել Վրաստանի արտգործնախարարության ղեկավարության հետ:

Արման Նավասարդյանը Վիեննայում: Փետրվարի 22-ին Վիեննա ժամանեց Հայաստանի արտգործնախարարի տեղակալ Արման Նավասարդյանը: Ինչպես տեղեկացանք Հայաստանի արտգործնախարարության մամուլի քարտուղարից, նա կմասնակցի 1991 թ. ստորագրված սովորական սպառազինությունների կրճատման փաստաթղթին նվիրված խորհրդաժողովին: Ի դեպ, Հայաստանն այդ փաստաթղթին միացել է 1992 թ. հունիսին: Փաստաթուղթը վավերացրել է նաեւ ՀՀ խորհրդարանը: Մամուլի քարտուղար պրն. Սաֆարյանը հիշեցրեց նաեւ, որ այդ փաստաթղթով նախատեսվում էր սպառազինությունների հավասարակշռություն հաստատել ՆԱՏՕ-ի եւ նախկին Վարշավյան պայմանագրի երկրներում: Այս փաստաթղթով նաեւ սահմանվում էին թույլատրելի սպառազինությունների վերին սահմանները: Պրն. Նավասարդյանի նպատակն է մասնակցել այդ հարցի շուրջ տարվող աշխատանքային բանակցություններին:

Ռիչարդ Արմիթեյջը պաշտոնանկ: Ա. Նահանգների պետքարտուղարությունը պաշտոնանկ արեց Խ. Միությունում Ա. Նահանգների մարդասիրական օգնությունը համակարգող Ռիչարդ Արմիթեյջին, որը շուտափույթ զարգացնելու թյուն էր կանխագուշակել նախագահ Ելցինին: Արմիթեյջը փոխարինվեց Թոմաս Սիմոնզով:

Գորիս

Սահմանամերձ գյուղերում կապն անխափան է

ՀՀ պաշտպանության նախարարության կողմից շնորհակալագիր է եղել Գորիսի կապի շրջհանգույցի կոլեկտիվին. «Լաչինի միջանցքում եւ Գորիսի սահմանամերձ գոտում ծավալված մարտական գործողությունների ընթացքում կապի սպասարկման բարձր մակարդակ ապահովելու համար պարգեւատրել կապի 07 եւ վերականգնման ծառայություններին՝ 45 հազար ռուբլով»:

«Սահմանամերձ բոլոր գյուղերում՝ Խնձորեսկ, Տեղ, Կոռնիձոր, Շուռնուխ, Խնածախ, Խոզնավար, հրետակոծությունից խախտվել է կապը, ասում է կապի շրջհանգույցի պետ Լավրենտի Վարդանյանը. Գորիս քաղաքում նույնպես վնասվել էր կապի շրջհանգույցի շենքը: Մեր կոլեկտիվի ջանքերով ավերվածն անմիջապես վերականգնվում է: Այսօրվա վիճակով սահմանամերձ գրեթե բոլոր գյուղերում կապը անխափան է գործում: Որոտան-Բարձրավան գյուղերի ամրապնդման գործն էր ավտոմատ հեռախոսակայանների տեղադրումը: Իսկ Բարձրավան-Շինուհայր օդային կապի ստեղծմամբ հնարավորություն ստեղծվեց Բարձրավանը փաստին միացնել օդային կապով: Լաչինի միջանցքում «Մայրուղի» արտադրական ձեռնարկության Գորիսի տեղամասի հետ մեր կոլեկտիվը վերականգնել է Գորիս-Լաչին-Ստեփանակերտ կաբելային գիծը, որի շնորհիվ սահմանապահ բոլոր ուղեկալներն ապահովվել են անխափան կապով: Կապավորներն աշխատում են կրակի տակ կյանքը վտանգելով: Նրանց աշխատանքը յուրօրինակ կռվապաշտ է, ինչը եւ գնահատվել է ՀՀ պաշտպանության նախարարության կողմից»:

ՅՈՒՍԻԿ ԲԱԲԱՋԱՆՅԱՆ
Մեր սեփական թղթակից, Գորիս

ԳԽ

Հայաստանի օրենսդիրների դիմումը Վրաստանի գործընկերներին

Երեկ ՀՀ Գերագույն խորհուրդը Վրաստանի Հանրապետության Գերագույն խորհրդին ուղղված դիմում ընդունեց:

Նրանում նշելով, որ Վրաստանի տարածքում Հայաստան մտնող գազամուղի մեկ ամսվա ընթացքում երեք անգամ պայթեցումների հետեւանքով հանրապետության բնակչությունը եւ տնտեսությունը հայտնվել են ծանրագույն վիճակում, ինչպես նաեւ անդրադառնալով Մառնեուլի տարածքից ՀՀ Նոյեմբերյանի շրջանի վրա ավազակային հարձակումներին, հայ պատգամավորները զգուշացնում են. «Ակնհայտ է, որ պարբերաբար կոնֆլիկտային իրավիճակ ստեղծելու փորձեր են արվում, ինչը կարող է լրջորեն բարդացնել մեր պետությունների եւ ժողովուրդների միջեւ եղած հարաբերությունները: Նման փորձերը պետք է վճռականորեն կասեցվեն եւ մեղավորները պատժվեն: Ինչը, ցավոք, Վրաստանի իշխանությունների կողմից չի արվում»:

Փաստաթղթի վերջում ՀՀ Գերագույն խորհուրդը հույս է հայտնում, որ «ՎՀ Գե[illegible]րագույն խորհուրդը կձեռնարկի անհրաժեշտ բոլոր միջոցները ՎՀ Մառնեուլի եւ այլ շրջաններում օրինականությունը եւ կարգ ու կանոնը ապահովելու, ինչպես նաեւ Հայաստանի Հանրապետության դեմ ուղղված հետագա թշնամական գործողությունները կասեցնելու համար»:

Փոփոխությունների յոթ տարբերակ

Երեկ ՀՀ Գերագույն խորհուրդը ձեռնամուխ եղավ ՀՀ Գերագույն խորհրդի մասին» եւ «Հայաստանի Հանրապետության նախագահի մասին» օրենքներում լրացումների եւ փոփոխությունների քննարկմանը: Մի հարց, հանուն որի էլ փետրվարի 22-ին սկսվեց Գերագույն խորհրդի արտահերթ նիստը:

Փոփոխությունների իրենց տարբերակները ներկայացրեցին ՀՀ ԳԽ իրավական հարցերի մշտական հանձնաժողովը, ՀՌԱԿ եւ ՀՅԴ խմբակցությունները, Ազգային ժողովրդավարական միությունը, պատգամավորներ Ֆերդինանդ Ղազարյանը, Հրանտ Խաչատրյանը եւ Ռաֆայել Ղազարյանը:

Նախագծերը հեղինակների կողմից ներկայացվելուց եւ հարցերին պատասխանելուց հետո խորհրդարանը սկսեց դրանց քննարկումները:

Այսօր ՀՀ Գե[illegible]րագույն խորհրդի արտահերթ նիստը կշարունակի իր աշխատանքները:

ՅՈՎՍԵՓ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Երեւան

Կողոպտվել է մեծ քանակությամբ պայթուցիկ նյութ

Երեւան, 23 փետրվար. Ինչպես «Սնարք»-ի թղթակցին հայտնի դարձավ Հայաստանի ղեկավարությանը մոտ կանգնած աղբյուրներից, օրերս հատուկ նշանակության պահեստներից կողոպտվել են մեծ քանակությամբ պայթուցիկ եւ հատուկ նյութեր, ինչպես նաեւ տարբեր տեխնիկական սարքավորումներ:

Հաշվի առնելով հանցագործ[illegible]թյան հանգամանքները[illegible]թյունը եւ նրա հնարավոր հետեւանքները, այդ փաստի առթիվ հետաքննությունը վարում՝ է Հայաստանի Հանրապետության ազգային անվտանգության գլխավոր վարչությունը: ■

Ստեփանակերտ

Մեծախի կոմբինատն աշխատում է

Ինչպես հայտնի է, 7-ամսյա հարկադիր պարապուրդից հետո 1992 թ. օգոստոսի 1-ից գործում է Ստեփանակերտի մետաքսի կոմբինատը: Ինչպես «Նոյյան տապան» գործակալության թղթակցին հայտնել է կոմբինատի տնօրեն Ռոբերտ Սեւումյանը, աշխատանքը վերսկսելուց ի վեր, պատերազմի պատճառած ավերածության հետեւանքով կոմբինատում աշխատում է ընդամենը 500 մարդ, իսկ առանց աշխատանքի մնացածները վարձատրվում են հարկադիր պարապուրդի համար: Սեւումյանի խոսքերով, մետաքսի կոմբինատն ամսական արտադրում է 100 հազ. մետր կիսամեղ գործվածք 4 մլն. ռուբլու արժողությամբ, որի 90 տոկոսը առաքվում է Հայաստան եւ իրացվում «Մեծախս» արտադրական միավորման միջոցով: ■

digitised by A.R.A.R.@

Տեսակետ

ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ ԲԱՐԵՓՈԽՈՒՄ

կամ երբ Տեր-Պետրոսյանը կնշանակի քաղաքացիական ՆԳ նախարար

Վերջին մեկ ամսում ամենաժողովրդական բառակապակցությունը Հայաստանի քաղաքական կյանքում ազգային համաձայնության կառավարությունն էր: Այն կազմելու ընդդիմության հետեւողական պահանջները նախագահը նույն հետեւողականությամբ մերժեց: Արդյունքում նախագահ-ընդդիմություն դիմակայությունը շիկանում է եւ սպառնալի դառնում:

Ազգային համաձայնության կառավարություն կազմելու ձախողված այս փորձը վերագրվեց սուբյեկտիվ պահերի՝ կողմերի համառությանը, փոխզիջումների գնալու չկամությանը, անձնական հավակնություններին եւ այլն: Սակայն կա մի օբյեկտիվ խոչընդոտ, որն, ըստ իս, բացառում է այսօր Հայաստանում ազգային համաձայնության կառավարությունը: Դա այսպես կոչված «ուժային» նախարարություններն են՝ ՆԳՆ, ԱԱՊՎ եւ պաշտպանության նախարարությունն իրենց այժմյան կառուցվածքով:

Նախագահի եւ ընդդիմության բոլոր խորհրդակցություններն ապարդյուն էին՝ ընդդիմությունը խոսում էր «ուժային» բլոկի մասին, նախագահը՝ մնացյալի: «Ուժային» նախարարները մամուլի ուշադրության կենտրոնում են, նրանց անձը՝ մեղադրանքների թիրախ եւ հասարակական կարծիքը հակված է այն մտքին, որ բավական է փոխել, ասենք, ՆԳ նախարարին, եւ ամեն ինչ բարվոք կլինի: Այս նախարարությունների շուրջ ստեղծված անառողջ մթնոլորտը պայմանավորված է նրանով, որ նախարարներից յուրաքանչյուրը, ի տարբերություն մյուսների, ունի իշխանության իրական լծակ՝ զորք: Այս լծակին տիրանալու ձգտումն է դրդում ընդդիմությանն ամեն գնով սանձել «ուժային» պորտֆելները: Սա է ստիպում նախագահին նախարարներին նշանակել, առաջին հերթին, անձնական նվիրվածության սկզբունքով:

«Ուժային» նախարարությունների այսօրվա կառուցվածքը մենք հիմնականում ժառանգել ենք ԽՍՀՄ-ից: ԽՍՀՄ ՆԳՆ-ն իր տրամադրության տակ ուներ ներքին զորքեր՝ հրաձգային զենքի բոլոր տարատեսակներով, զրահատեխնիկայով եւ նույնիսկ... ավիացիայով: ՊԱԿ-ը, բացի մեծաքանակ հատուկ ջոկատներից, տնօրինում էր սահմանապահ զորքերը: Իսկ պաշտպանության նախարարը, փաստորեն, ղեկավարում էր բանակը եւ գագաթն էր ռազմական հիերարխիայի: Երբ նախարարություններն էլ մեկուսացած էին հասարակությունից եւ ղեկավարվում էին իրենց կառուցվածքներում աճած կադրերով: Հնարավոր վտանգը, որն իր մեջ պարունակում է տարբնույթ զորամիավորումների առկայությունը, պետության համար չեզոքացվում էր կոմկուսի քաղվարչությունների, կուսբջիջների առատ ցանցով եւ համընդհանուր մասնությամբ:

Հայաստանի իշխանությունները, ընդօրինակելով արեւմտյան փորձը, ապակուսակցականացրին այդ մարմինները եւ ապառազմականացրին ղեկավարությունը, նախարարներ նշանակելով քաղաքական գործիչների: Դրա հետ մեկտեղ պահպանեցին ռազմականացված կառուցվածքը: Արդյունքում երեք ինքնուրույն (կամ կիսաինքնուրույն) պետական ռազմական միավորներ, որոնք անմիջականորեն ղեկավարվում են նշանակված քաղաքական գործիչների կողմից եւ որոնց միավորողը ոչ թե կուռ կուսակցական կարգապահությունն ու վախն է, այլ պետական շահի ենթադրվող համանման ըմբռնումը: Ցանկացած քաղաքական գործչի համար ինքնադրսեւորման հիմնական ասպարեզը քաղաքական պայքարն է: Եւ եթե այդ գործիչներից ոմանք օրինական մեխանիզմով հնարավորություն ունեն տիրանալու օրինական զինված միավորումների, ապա միանգամայն հասկանալի է «ուժային» նախարարությունների շուրջ ստեղծված իրարանցումը:

Վիճակը մեղմելու միակ ուղին, իմ կարծիքով, «ուժային» նախարարությունների ապառազմականացումն է, որը պետք է պարունակի հետեւյալ միջոցառումները.

ա) ՆԳՆ-ի համակարգից դուրս բերել ներքին զորքերը (բացի կալանավայրերի պահակախմբերից) եւ ենթարկել դրանք անմիջականորեն նախագահին, վերանվանելով Ազգային գվարդիա:

բ) ՆԳՆ-ում գործող կոչումային ռազմական համակարգը (գեներալ եւ այլն) փոխարինել ոստիկանականով (կոմիսար եւ այլն).

գ) ԱԱՊՎ-ի ենթակայությունից հանել ռազմական կազմավորումները եւ մտցնել դրանք համապատասխանաբար Ազգային բանակ կամ Ազգային գվարդիա, բացառությամբ ԱԱՊՎ-ի յուրահատուկ գործունեությանը ծառայող հատուկ խմբերի.

դ) վերացնել ռազմական կոչումները ԱԱՊՎ-ի աշխատակիցների համար.

ե) Ազգային բանակի կազմավորման ավարտից հետո սահմանազատել պաշտպանության նախարարության եւ հրամանատարության իրավասությունները, ամրապնդելով քաղաքականապես չեզոք սպայական կառույցները: Հաշվի առնելով, որ բանակը ձեւավորման փուլում է եւ ռազմական վերնախավն այլ պետություններից է հրավիրվում, այս խնդիրն ամենածանր ու ժամանակատարն է: Այսուհանդերձ, բանակը, գլխավոր հրամանատարը՝ ՀՀ նախագահից բացի, պետք է անմիջականորեն ենթարկվի միմիայն ռազմական հրամանատարությանը, իսկ պաշտպանության նախարարությունն իրականացնի ռազմական դոկտրինան, ղեկավարի ռազմարդյունաբերական համալիրը եւ ապահովի բանակի վերահսկելիությունը քաղաքացիական իշխանությունների կողմից:

Վերափոխումը կծառայի Հայաստանի կայունության եւ անկախության ամրապնդմանը: Կկրճատվի պետական զորամիավորումների թիվը եւ դրանք անմիջականորեն կենթարկվեն մեկ անձի՝ գործադիր իշխանության ընտրված ղեկավարին եւ զերծ կմնան քաղաքական ինտրիգներից, դառնալով պետականության երաշխիքը:

Ապառազմականացումից հետո «ուժային» նախարարական պորտֆելներին տիրելու եռանդը կնվազի, եւ նրանք կդառնան զուտ ծանրագույն աշխատանքային պորտ: Շատ խնդիրներ, օրինակ նախարարներին վարչապետին ենթարկելու հարցը, կկորցնեն իրենց սրությունը:

Միայն «ուժային» նախարարությունների ապառազմականացումից հետո կարելի է բանակցել ազգային համաձայնության կառավարության շուրջ, որովհետեւ այդ ժամանակ ընդդիմությունը հաճույքով կստանձնի մշակույթի նախարարությունը, իսկ նախագահը հեշտությամբ կզիջի ՆԳՆ-ն:

ԱՐՄԱՆ ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ

«Դավաճանություն», աղաղակում է Բաքուն

Փետրվարի 20-ին, 21-ին եւ 22-ին ադրբեջանական ռադիոն սկսեց աղաղակել, թե ռազմաճակատում «դավաճանություն է, դավաճանություն, հայերը բռնագրավում են մեր հողերը...»:

Ռադիոն մեղքը բարդում է ոչ միայն պաշտպանության նախարար (այժմ արդեն նախկին) Ռահիմ Ղազիեւի, այլեւ հանրապետության առանձին ազդեցիկ մարդկանց եւ հրամանատարական կազմի վրա: Բաքվի ռադիոյով ելույթ են ունենում զինվորականներ, բանվորներ, ծառայողներ...

Պարբերական մամուլը եւս գլխի է ընկել, որ ադրբեջանական բանակի անհաջողությունները Մարտակերտի շրջանում միշտ չեն ներկայացվում պաշտոնական Բաքվի կողմից: «Յոլ օր» թերթի վերջին համարի մի շարք նյութերի սլաքն ուղղված էր Լեյլա Յունուսովայի եւ նրա թիմի դեմ: Պարբերականն ուղղակի նշում է, որ իրենց տեղեկությունները բոլորովին չեն համընկնում նախարարարության ամփոփագրերին, կեղծվում են հայերի կորուստները եւ, ընդհակառակը, «անպարտելի եւ անխոցելի է ներկայացվում ադրբեջանական բանակը»:

«Յոլ օրը» նշում է, թե այն ժամանակ, երբ «ադրբեջանական բանակը թողել էր Չարդախլուն կամ Չափարը», պաշտոնական Բաքուն փառաբանում էր իր «հերոսներին», թե հայերը խուճապահար փախչում են, թողնում են իրենց դիրքերը, տալով մարդկային ուժի եւ տեխնիկայի մեծ կորուստներ:

Բաքվի ռադիոն եւ առանձին տպագիր օրգաններ այլեւս չեն կարողանում թաքցնել ադրբեջանական բանակի նահանջը ոչ միայն հատկապես Մարտակերտում, այլեւ մյուս ռազմաճակատներում: Նրանք մեղադրում են ե՛ւ Էլչիբեյին ե՛ւ Իսա Ղամբարովին, որոնք դեռ անցյալ տարի էին խոսք տվել Ղարաբաղի հետ կռիվը հաղթանակով ավարտել մինչեւ տարվա վերջը:

ՍՄԲԱՏ ԱՎԱԳՅԱՆ

Լեյլա Յունուսովան հրաժարական է տվել

Փետրվարի 21-ին տեղի ունեցավ հանրապետության պաշտպանության նախարարության լրատվական-վերլուծական կենտրոնի ղեկավար Լեյլա Յունուսովայի մամուլի ասուլիսը, որի ժամանակ լրագրողները տեղեկացան Ղարաբաղի հյուսիսում տեղի ունեցած վերջին մարտերի մասին:

Լ. Յունուսովան նշեց, որ փետրվար ամսվա ընթացքում Ադրբեջանի զինված ուժերի ստորաբաժանումները այդ շրջանում թողել են մոտ 10 գյուղ, իսկ հայերին կրկին հաջողվել է բռնագրավել Սարսանգի ջրամբարի շրջանը: Ծանր մարտերի ընթացքում ադրբեջանական կողմը տվել է 60 զոհ եւ մոտ 100 վիրավոր: Մեծ կորուստներ են կրում նաեւ հայկական ուժերը: Ներկա պահին ադրբեջանական բանակը ծանր մարտեր է մղում, զսպելով թշնամուն, որը ձգտում է գրավել Մարտակերտ ավանը:

Խոսելով անհաջողությունների պատճառների մասին, Լեյլա Յունուսովան ասաց, որ հակառակորդի գերակշռությունը շատ բանով պայմանավորված է նրանով, որ Ռուսաստանի 7-րդ բանակի առանձին հատուկ ստորաբաժանումներ հայերի կողմից մասնակցում են մարտական գործողություններին: Լրագրողներին ցուցադրվեց ռուսաստանցի սպաներից մեկի հետ արած զրույցի տեսաձայնագրությունը, որի ժամանակ նա հաստատում էր այդ փաստը:

Դրա հետ մեկտեղ, Ղարաբաղում ստեղծված ներկա իրավիճակը ռազմական հրամանատարության վրիպումների հետեւանքն է: Սակայն կորուստները հավանաբար այդքան լուրջ չէին լինի, եթե քաղաքագետները հարվածի տակ չդնեին բանակը, նշեց Լ. Յունուսովան: Բանակը ներգրավվեց քաղաքական խաղերի մեջ, ինչն արտահայտվեց նրա մարտունակության եւ բարոյահոգեբանական վիճակի վրա:

«Ադրբեջանում պետական հեղաշրջման հնարավորության մասին ժողովրդական ճակատի գործադիր կոմիտեի փետրվարի 9-ի հայտարարությունը սադրանք է, որը նպաստել է նահանջին», ասաց Լ. Յունուսովան:

Մամուլի ասուլիսի վերջում Լ. Յունուսովան հաղորդեց, որ դիմում է ներկայացրել հրաժարականի մասին:

Սնարք-Ինֆոռմ

Ֆինանսներ

Համաշխարհային բանկի ներկայացուցիչն այցելել է Երեւան

Փետրվարի 22-ին Երեւանում Հայաստանի Հանրապետության աշխատանքի եւ սոցիալական ապահովության նախարար Աշոտ Եսայանը հանդիպում է ունեցել Համաշխարհային բանկի ներկայացուցիչ Հելենա Սարչի հետ:

Ինչպես երեկ տեղեկացանք պրն. Եսայանից, հանդիպման ժամանակ որոշվել է Համաշխարհային բանկի կողմից Հայաստանին տրամադրվելիք 12 միլիոն դոլարի տեխնիկական օգնությունից 3 միլիոն 75 հազար դոլարը հատկացնել աշխատանքի եւ սոցիալական ապահովության նախարարությանը՝ զբաղվածության ծառայությունները տեխնիկապես հագեցնելու եւ գործազուրկներին վերամասնագիտացնելու համար: Շոշափվել է նաեւ վերամասնագիտացման համար անհրաժեշտ մասնագետների հարցը:

Պրն. Եսայանը հայտնեց, որ գումարը, ամենայն հավանականությամբ մինչեւ ապրիլ կտրամադրվի, ընդ որում դա կարվի փուլերով: Նախարարությունն արդեն մշակում է միջոցառումների պլան: Առաջնությունը տրվելու է գործազուրկների վերամասնագիտացմանը, ինչը կնպաստի նրանց աշխատանքով ապահովելուն: Քանի որ, ինչպես նշեց նախարարը, ոչ թե պետք է սպասել, որ գործազուրկները շատանան եւ սկսեն նրանց նպաստ տալ, այլ անհրաժեշտ է ամեն կերպ օգնել, որ աշխատանքով ապահովվեն:

Տիկին Սարչի հետ հանդիպման ժամանակ քննարկվել են նաեւ կենսաթոշակային ապահովության դրույթները, նպաստների համակարգի վերանայման հարցեր:

- Մենք բացարձակորեն չենք հետեւում Համաշխարհային բանկի մասնագետների խորհուրդներին, քանի որ ինքներս ավելի քաջատեղյակ ենք տեղի պայմաններին,- ասաց պրն. Եսայանը: Սակայն յուրաքանչյուր խորհրդատվություն մանրամասն քննարկվում է մեր մասնագետների կողմից:

Հիշեցնենք, որ սա Հելենա Սարչի երրորդ այցելությունն է Հայաստան: Նախորդ այցերը տեղի էին ունեցել անցած տարվա ապրիլին եւ հուլիսին, որոնց ընթացքում եւս տիկ. Սարչը հանդիպել է ՀՀ աշխատանքի եւ սոցիալական ապահովության նախարարի հետ:

Գ. Ն.

The English Language Component of the Americam University of Armenia (AUA)

will again offer an English Teaching Methodology Seminar and Practicum without cost to participants during the Spring term, March 15 - May 20. Those completing the course satisfactorily will receive a certificate from AUA and the University of California. English teachers with a certificate from a University or Institute and two years of experience are eligible to apply for admission at the AUA Registrar's office at 40 Marshal Bagramian Avenue not later than March 5. An English Language Proficiency Test will be administered to applicants at AUA on March 12.

S.O.S.

Իրանից ստացվել են նավթավառներ

Մեր թերթի երեկվա համարում հաղորդել էինք, որ Միացյալ Նահանգներից իբրեւ մարդասիրական օգնություն որոշվել է Հայաստան ուղարկել 12 հազար կերոսինի վառարաններ: Ինչպես տեղեկացանք աշխատանքի եւ սոցիալական ապահովության նախարարությունում, Իրանի Իսլամական Հանրապետության հայ համայնքի կողմից մարդասիրական օգնության կարգով Հայաստանին են հատկացվել նավթավառներ: Հայաստանի Հանրապետության փոխնախագահ Գագիկ Հարությունյանի 1993 թ. փետրվարի 22-ի կարգադրությամբ ստեղծվել է կառավարական հատուկ հանձնաժողով, որն զբաղվելու է այդ օգնության հարցերով:

Հանձնաժողովի նախագահն է աշխատանքի եւ սոցիալական ապահովության նախարար Աշոտ Եսայանը: Մեր զրույցի ժամանակ պրն. Եսայանը հայտնեց, որ ստացվել է 997 նավթավառ (պետք է լիներ 1000), որոնք պահեստավորված են Նյութական ռեսուրսների նախարարության Մասիսի բազաներում: Դրանցից 347-ը տրամադրվել է Երեւանի քաղխորհրդին, 250-ը՝ Վանաձորին, 300-ը՝ Գյումրիին եւ 100-ը Սպիտակին: Տեղերում կազմված են հանձնաժողովներ, որոնք իրականացնելու են անվճար բաշխումը: Մշակվել է ստացականի հատուկ ձեւ, որում նշվում է, թե սոցիալական ինչ պայմաններից ելնելով է ստացականի տիրոջը նավթավառ հատկացվել: Բաշխումից հետո տեղական թերթերում հրապարակվելու է նավթավառ ստացողների ցուցակը:

Ինչպես նշեց պրն. Եսայանը, Երեւանում պաշտոնապես գրանցված են 582 հազար հինգ եւ ավել երեխա ունեցող ընտանիքներ: Ելնելով առկա նավթավառների ոչ այնքան մեծ քանակից, որոշվել է նավթավառներն առայժմ հատկացնել 6 եւ ավելի երեխա ունեցող ընտանիքներին, միայնակ կենսաթոշակառուներին, որոնք զավակ չունեն:

Պրն. Եսայանն ասաց, որ Իրանին են դիմել նաեւ նավթ հատկացնելու խնդրանքով: Իսկ սեփական միջոցներով իրենք դեռեւս հնարավորություն չունեն նավթով ապահովել:

Գ. Ն.

Գարնանը հնարավոր են համաճարակներ

Երեւան, 23 փետրվարի, «Սնարք»: Հայաստանի կառավարությունը 120 միլիոն ռուբլի է հատկացրել հանրապետության կոմունալ ծառայություններին սանիտարական անվտանգությունն ապահովելու համար: Ինչպես «Սնարք»-ի թղթակցին հաղորդեց Հայաստանի առողջապահության նախարարության սանիտարահամաճարակային վարչության պետ Սամվել Մանրիկյանը, գարնան հետ աճում է համաճարակների վտանգը: Հայաստանում արդեն արձանագրվել է դիզենտերիայի մի քանի հարյուր դեպք: Մանրիկյանի կարծիքով, էլեկտրականության պակասը եւ վթարային վիճակում գտնվող ջրատար ցանցը չեն երաշխավորում բնակչության սանիտարական անվտանգությունը: Նա հաղորդեց նաեւ, որ առողջապահության նախարարության թույլտվությամբ Հայաստանի կառավարությունը որոշում ընդունեց անհապաղ վերակառուցել ջրամատակարարման համակարգը, ինչն իր կարծիքով, հազիվ թե իրականացվի:

«Մինչդեռ մենք պատրաստ ենք անհրաժեշտության դեպքում օպերատիվորեն հայտնաբերել եւ վնասազերծել համաճարակի բոլոր աղբյուրները», նշեց Մանրիկյանը: ■

digitised by A.R.A.R.@

Տարելից

ՂԱՐԱԲԱՂՅԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄ. ՀԻՆԳ ՏԱՐԻ ԱՆՑ

Ուղիղ հինգ տարի առաջ, երբ սկսվեց ղարաբաղյան շարժումը (ավելի ճիշտ դրա զանգվածային եւ առավել ակնառու փուլը), երեւի քչերն էին ենթադրում Հայաստանի անցնելիք այն ճանապարհը, որի սկիզբը փետրվարյան առաջին հանրահավաքները եղան: Շատ ջրեր են հոսել այն օրերից ի վեր: Փոխվել է թե շարժումը, թե նրա նպատակներն ու ղեկավարները: Ի՞նչ զգացումներ ունեն այսօր հինգ տարի առաջ շարժումը սկսողները:

Իգոր Մուրադյան, 1988 թ. փետրվարյան առաջին հանրահավաքների կազմակերպիչը, «Ղարաբաղ. այսօր կամ երբեք» թռուցիկի հեղինակը, որով կոչ էր արվում 1988 թ. փետրվարի 20-ին մասնակցել հանրահավաքին, Հայաստանի Գերագույն խորհրդի պատգամավոր: «Ղարաբաղյան շարժումն ի սկզբանե ազգային շարժում էր: Մենք ենթադրում էինք, որ շարժումը կունենա կառույցներ, որոնք կկարողանան աստիճանաբար, քայլ առ քայլ Ղարաբաղը փաստորեն միացնել Հայաստանին: Բայց հետագայում շարժման նպատակը դարձավ հիմնականում հասարակության ազատականացումը եւ այլն: Ղարաբաղը մղվեց երկրորդ պլան: Ներկա իշխանությունները փորձում են Ասիայում գտնվող Հայաստանում ստեղծել արեւմտյան տիպի պետություն: Ու այսօր ձեռք բերված քաղաքական ամենամեծ նվաճումն այն է, որ ստեղծվել է բանակ հիշեցնող ինչ-որ բան»:

Սիլվա Կապուտիկյանը, որը նույնպես շարժման սկզբնավորողներից էր եւ ներկայումս գտնվում է մերձմոսկովյան Պերեդելկինո քաղաքի հանգստյան տանը, «Վրեմյա» թերթին տված հարցազրույցում (փետրվար 17) հանդես է գալիս կարծես մեղայականով, հիշեցնելով, որ դեռեւս 1988 թ. մայիսին նամակ է հղել Ղարաբաղի ժողովրդին, ասելով, թե չի կարելի ժողովրդի մի փոքր մասի պատճառով վտանգել ամբողջ ժողովրդի ճակատագիրը: «Մենք հավատացինք վերակառուցմանը: Կարծում էինք, որ շատ կարճ ժամանակահատվածում կարելի է վերափոխել Ղարաբաղն Ադրբեջանի կազմում ընդգրկելու անարդարացի որոշումը: Եւ երբ համոզվեցինք, որ անհնար է, ես էլ քաշվեցի: Ես միակն էի, որ 1989 թ. դեկտեմբերի 1-ի որոշմանը դեմ էի», ասում է նա:

Իգոր Մուրադյան. «1985 թ. ապրիլից հետո, երբ սկսվեց ղարաբաղյան շարժման նախապատրաստումը, շատերի համար (հիմնականում դրանք գրողների միության անդամներ եւ այսպես կոչված գիտնականներ էին) դա փող աշխատելու հրաշալի պատրվակ էր: Սիլվա Կապուտիկյանն, իհարկե, դրանց մեջ չէր եւ թերեւս ամենաանկեղծն էր»:

Հատված ՀՀՇ վարչության նախագահ **Տեր Հուսիկ քահանա Լազարյանի** Ղարաբաղյան շարժման 5-րդ տարեդարձին նվիրված հեռուստաելույթից: «Հայոց համազգային շարժումը, որը ծնունդ առավ ղարաբաղյան շարժումից, ընտրությունների նախօրեին մտադրություն հայտարարում էր, որ ինքը գնալու է այն ճանապարհով, որը տանելու է դեպի Հայաստանի անկախությունը, ժողովրդավարական պետության ստեղծումը եւ արցախահայության պաշտպանությունը: Այս ճանապարհը մենք անցել ենք: Անցել ենք ունենալով եւ կորուստներ, եւ նվաճումներ: Հայոց համազգային շարժումը պատասխանատվություն է կրում եւ անցած ճանապարհի հաղթանակների համար, եւ պարտությունների համար, եւ ձախողումների համար: Զարմանալի բան է կատարվում այսօր: Բոլորը միաբերան նշում են մեր բացթողումները, բայց ոչ ոք չի ուզում խոսել նվաճումների մասին: Չորս տարի Արցախը լիակատար շրջափակման մեջ էր, իսկ այսօր ֆիզիկապես միացած է մայր Հայաստանին... Մենք մոռանում ենք, որ կանգնած էինք սարսափելի երկընտրանքի առաջ, երբ կախված էր Արցախի դատարկման վտանգը, իսկ այսօր Արցախի հերոսական ժողովրդի ինքնապաշտպանության եւ մեր պետության ճկունության շնորհիվ այդ վտանգը չկա կամ գրեթե չկա»:

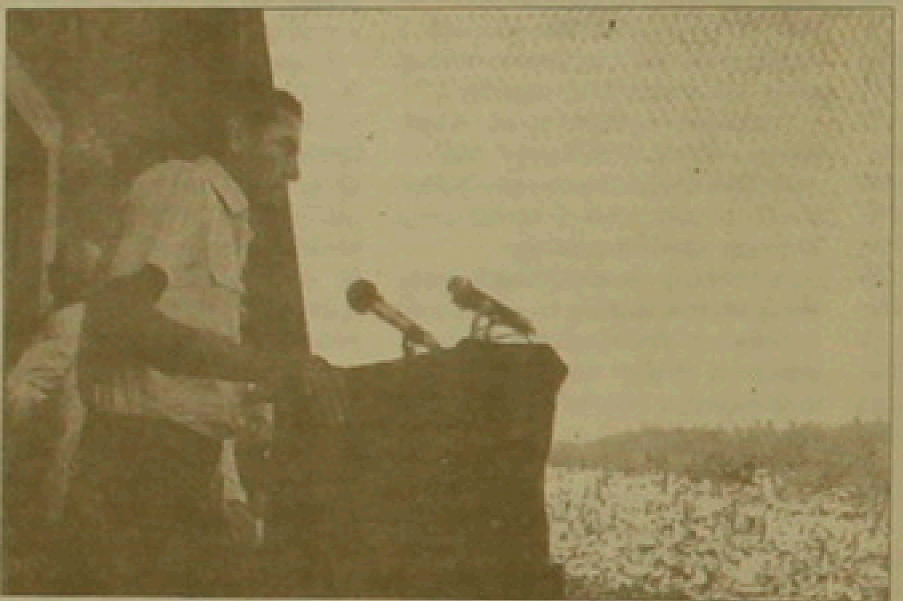

Իգոր Մուրադյան. «Այսօր Ղարաբաղը պատերազմում է Ադրբեջանի դեմ եւ Հայաստանն օգնում է նրան: Բայց պատերազմն ունի իր օրենքները: Օրինակ, այդ օրենքները թելադրում են, որ պետք է գրավել Քելբաջարը, բայց Հայաստանում հարցն այնպես է դրված, որ դա դիտվում է որպես ագրեսիա:

Իհարկե, շարժման սկզբում, ծանոթ լինելով հայ եւ ադրբեջանցի ժողովուրդներին, մենք գիտեինք, որ ի վերջո պատերազմ է լինելու: Բայց անցած տարիների ընթացքում չպատրաստվեցինք այդ պատերազմին: Ես արդեն ասացի, թե ինչու՝ շարժման նպատակներն այլ էին»:

Սամսոն Ղազարյան, ՀՀ ԳԽ պատգամավոր, իր իսկ ասելով ղարաբաղյան շարժումը սկսվել է 1986-ի դեկտեմբերից, երբ սկսել են ստորագրություններ հավաքել: 1987-ի հոկտեմբերին ծանոթացել է Իգոր Մուրադյանի հետ: Սամսոն Ղազարյանի խոստովանությամբ, 1988-ի փետրվարի 20-ի հանրահավաքը կազմակերպել են Իգոր Մուրադյանը, Հրայր Ուլուբաբյանը, ինքը եւ Սամվել Ավետիսյանը: Որպես «Ղարաբաղ» կոմիտեի անդամ, դարձել է նաեւ ՀՀՇ վարչության անդամ: 1990 թ. փետրվարի 23-ին դուրս է եկել ՀՀՇ-ից եւ 1992 թ. փետրվարից անդամագրվել է դաշնակցությանը, չնայած, իր խոսքերով, արդեն 88-ից իր մտածումները մոտ էին դաշնակցությանը եւ Հայ դատին:

«Ղարաբաղյան շարժման 5-րդ տարելիցի առթիվ, անկեղծ ասած, ունեմ հպարտության զգացում մեր ժողովրդի զարթոնքի համար: 1988-ի փետրվարին մեր ժողովուրդը ճիշտ ընտրություն կատարեց, ոտքի կանգնեց պաշտպանելու Ղարաբաղի դատը:

Թվում էր, թե 70 տարիները մեզ իսկապես ստրկացրել էին, այլասերել մեր ժողովրդին, բայց 88-ը միանգամից հակառակն ապացուցեց: Հավաստիացրեց, որ հնարավոր չէ մեր ժողովրդին այլափոխել, ինչ հասարակարգում էլ ապրելու լինի: Ցավոք, շարժումը հետո այլ հուն մտավ, եւ ազգը պառակտվեց: Ես համոզված եմ, որ գալու է մեր ժողովրդի գիտակցական միասնության օրը, եւ մեր ժողովուրդը, ինչպես 88-ին, նորից է դուրս գալու անտարբերության մթնոլորտից»:

Ինչ խոսք, պատմությունը դեռ կպատասխանի այն հարցերին, թե ինչպես Գորբաչովի նկարներով եւ վերակառուցման լոզունգներով սկսված շարժումը, որի նպատակը «լենինյան ազգային հարցի» արդարացի լուծումն էր (Սիլվա Կապուտիկյան), վերածվեց «արեւմտյան ազատականության» ծառայող շարժման (Իգոր Մուրադյան), եւ թե ինչու կարճ ժամանակահատվածում խաղից դուրս մնացին շարժման առաջին ղեկավարները: Պարզապես յուրաքանչյուր հոբելյան ենթադրում է անցած ճանապարհի գնահատում, եւ որքան այդ ճանապարհի ակունքներին մոտ է կանգնած գնահատողը, այնքան արժեքավոր է գնահատականը եթե ոչ անցած ամբողջ ուղու, ապա գոնե դրա սկզբնական եւ հետագա նպատակների միջեւ եղած տարբերությունների վերաբերյալ:

ԱՐԱՄ ԱՐՂՈՒԹՅԱՆ

Հանրահավաք

«Հայ պետականության ապագան անցնում է Արցախի միջով»

Ինչպես արդեն հայտնել ենք, 1993 թ. փետրվարի 20-ին «Արցախ-Հայաստան» հասարակական-քաղաքական կազմակերպությունը եւ Հայաստանի մտավորականների միությունը կազմակերպել էին հանրահավաք:

Այդ օրը նախաձեռնող ուժերի հետ միասին որպես միտինգի կազմակերպիչներ էին հանդես գալիս եւս վեց կուսակցություններ՝ ԱԺՄ-ն, ՀՌԱԿ-ը, ՀՅԴ-ն, ՀՀԿ-ն, ՍԻՄ-ը, եւ ՀԴԿ-ն, որոնցից երկուսի ներկայացուցիչների խոսքը բերում ենք ստորեւ:

Դավիթ Վարդանյան (ԱԺՄ). Հինգ տարի առաջ այս հրապարակը նույնպես բազմամարդ էր, եւ մենք այն ժամանակ համախմբվել էինք որպես հայ եւ որպես հավաքական ուժ: Իսկ այսօր, կես տասնամյակ անց, տխուր վարչակարգի քաղաքականության հետեւանքով մենք, ըստ էության, հանդես ենք գալիս բազմադեմ կերպարանքով՝ Ղարաբաղում դրությունը վատ է՝ ղարաբաղցիներն են մեղավոր, սահմանամերձ շրջաններում դիրքերը անպաշտպան են՝ տեղի բնակիչների պատճառով է: Այս թելադրված հոգեբանությունն իր չար գործն կատարում է: Եթե այսպես շարունակվի, մենք ի վերջո կվերածվենք ընտանիքներով ան[illegible] ժողովրդի:

Հետադարձ հայացք գցենք եւ փորձենք պարզել, թե ինչո՞վ էր այն ժամանակ ուժեղ ժողովրդին համախմբող Հայոց համազգային շարժումը: Առաջին հերթին նրանով, որ «շարժում» էր եւ ոչ թե «կուսակցություն», ինչպիսին դարձավ հետագայում: Ենթադրվում էր, որ ՀՀՇ-ի մեջ կմտնեն տարբեր կազմակերպություններ, տարբեր կուսակցություններ եւ նրանց թվում նաեւ ավանդականները՝ ՌԱԿ-ը, ՀՅԴ-ն եւ ՍԴՀԿ-ն: Դրա հիման վրա կստեղծվեին համազգային կառույցներ, ինչն էլ երաշխիք կհանդիսանար մեր ազգի հետագա բարգավաճման համար:

Ցավոք սրտի, Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը, Բաբկեն Արարքցյանը, Վանո Սիրադեղյանը իշխելու տենչով տարված ՀՀՇ-ն տարան իշխանությունը նվաճելու ճանապարհով: Չորս տարի անընդմեջ այս օրերին Ազատության հրապարակի հարթակում գտնվող շարժման առաջնորդներն այս անգամ չներկայացան: Դա նշանակում է, որ նրանք վախեցան ժողովրդի հետ հանդիպելուց: Եթե նրանց խիղճը հանգիստ է, ապա նրանք անհանգստանալու ոչ մի պատճառ չպետք է ունենային: Սա արդեն պետք է համարել ՀՀՇ-ի կործանումը: Առաջիկա երաշխիքը մենք տեսնում ենք ազգային համաձայնության իշխանություն ստեղծելու մեջ, որին ժողովուրդը, թերեւս, կարճ ժամանակով, վստահության քվե կտա:

Արցախը ամենացավոտ, ամենահրատապ հարցերից մեկը լինելով մեր միակ խնդիրը չէ: Այն համազգային շարժման սկիզբը հանդիսացավ, այն ժամանակ բոլորս էլ գիտակցում էինք, որ պայքարը միայն Ղարաբաղի համար չի լինելու՝ մեզ պետք էր սփյուռքը փրկել ուծացումից, հայ պետականությունը վերականգնել:

Առանց այս հիմնահարցերը լուծելու մենք ազգային ոչ մի նպատակի չենք հասնի:

Վարդան Պետրոսյան (ՀՌԱԿ). Հայ ժողովրդի եւ արցախահայության պայքարն այսօր հրատապ լուծում պահանջող այն խնդիրն է, որից կախված է հայոց պետականության ապագան:

ՀՌԱԿ-ը հավատարիմ է մնում դեռեւս 1991 թ. փետրվարին ընդունված իր քաղաքական պլատֆորմին՝

1. Ճանաչել Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության անկախությունը եւ նպաստել, որ ճանաչվի այլ երկրների կողմից՝ ելնելով ազգերի ինքնորոշման սկզբունքից:
2. Շարունակել քաղաքական, նյութական, բարոյական եւ այլ անհրաժեշտ միջոցներով սատար կանգնել արցախահայության պայքարին:
3. Նպաստել Արցախյան հարցը միջազգային հանրության ուշադրության կենտրոնում պահելուն՝ այն մեծապես խարխլելով մարդու իրավունքների պաշտպանության ոլորտին:

ՀՌԱԿ-ը բազմիցս շեշտել է, որ Արցախյան հարցը աշխարհի պետությունների դաշին պետք է հանձնվեր ոչ թե որպես հայ-ադրբեջանական միջպետական բախում, այլ խորհրդային կայսրության փլուզումից հետո իր պատմական տարածքում արցախյան ժողովրդի ինքնորոշման՝ միջազգայնորեն ընդունված իրավունքի պաշտպանություն:

Ցանկացած ռազմական բախում, ի վերջո, ավարտվում է բանակցությունների սեղանի շուրջ, բայց մեզ անհարիր է բլեյանիզմի պարտվողական կեցվածքը: Իսկ դրա հիմնական գրավականն ազգային կազմակերպված եւ հզոր բանակ ունենալն է:

Այս խնդրի լուծմանը պետք է ծառայեր նաեւ հանրապետության նախագահի արտաքին քաղաքականությունը: Սակայն հիշենք, թե ովքեր են ձեւավորում եւ իրականացնում այն. Ալեքսանդր Արզումանյան, Ֆելիքս Մամիկոնյան, Վահան Փափազյան եւ ուրիշ այլ ապաշնորհներ:

Եւ ընդհանրապես մեր այսօրվա աննախանձելի վիճակն առաջին հերթին տնտեսական հստակ ծրագրերի բացակայության, կադրային արատավոր քաղաքականության, պաշտոնատար անձանց կողմից թույլ տրվող կամայականությունների, անպատասխանատվության եւ անպատժելիության մթնոլորտի արդյունքն է:

Մեր պատմական դառը փորձը ցույց է տալիս, որ ժողովրդի համար ճակատագրական, շրջադարձային պահերին ազգի եւ պետականության բախտը չի կարելի վստահել քաղաքական բախտախնդիրների մի խմբի կամ որեւէ կուսակցության միանձնյա տնօրինությանը: Դրանից դիմագրավելու համար անհրաժեշտ է բոլոր կուսակցությունների, ժողովրդի հավաքական կենսունակ ուժերի միասնություն:

Այդ օրը ելույթ ունեցած մյուս հռետորները՝ ՀՅԴ-ից Հրայր Կարապետյանը, ՀՀ ԳԽ Արցախի հարցերի մշտական հանձնաժողովի նախագահ Սեյրան Բաղդասարյանը, «Արցախ-Հայաստան»-ի վարչության նախագահ Լեոնիդ Աղալովյանը, ՀԴԿ-ի նախագահ Արամ Սարգսյանը, ՍԻՄ-ի նախագահ Հրանտ Խաչատրյանը եւ այլք իրենց խոսքում հիմնականում նույն մտքերն արտահայտեցին:

Վերջում հանրահավաքը Արցախի հիմնահարցի լուծումներ առաջարկող, Հայաստանում ԱՄՆ-ի դեսպանությանը, ԼՂՀ-ի իշխանություններին եւ ժողովրդին ուղղված երեք փաստաթուղթ ընդունեց:

ՅՈՎՍԵՓ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Լուրերի հոսք

Նոր կոմբինատի շինարարությունը հարցականի տակ

Երեւան, 23 փետրվար, «Սնարք»: Անցյալ տարի Հայաստանի կառավարությունը հանրապետությունում մետաղագործական կոմբինատի կառուցման խոշոր պայմանագիր էր ամերիկյան ֆիրմաներից մեկի հետ, որը պատրաստ էր նոր ձեռնարկության մեջ ներդնել 100 մլն դոլլար: Սակայն պայմանագիրը կարող է ձախողվել: Այդ մասին «Սնարք»-ին հայտնի դարձավ վստահելի իրավասու աղբյուրներից: Ինչպես հաջողվեց պարզել, պայմանագրի խզման դեպքում մեղավոր կլինի ամերիկյան կողմը, որը, նույն աղբյուրների կարծիքով, ենթարկվել է Միացյալ Նահանգների ֆինանսական եւ քաղաքական որոշակի շրջանակների ճնշմանը, որոնք կասկածում են Հայաստանում կապիտալների ներդրման նպատակահարմարությանը:

Մարդասիրական բեռի հերթական խմբաքանակը ժամանեց Հայաստան

Երեւան, 23 փետրվար, «Սնարք»: Այսօր Հայաստանի մայրաքաղաքում վայրէջք կատարեց Փարիզից ժամանած օդանավը, որը Երեւան հասցրեց «Ազնավուրը Հայաստանին» բարեգործական հիմնադրամի, ինչպես նաեւ Ֆրանսիայում գտնվող մի շարք հայկական հասարակական կազմակերպությունների կողմից հանգանակված մարդասիրական բեռը: Այս անգամ Հայաստան առաքվեց 10 տոննա մարգարին, 3 տոննա դեղորայք, ավելի քան 20 տոննա սննդամթերք: Ինչպես «Սնարք» գործակալության թղթակցին հաղորդեցին Երեւանում Ֆրանսիայի դեսպանատանը, հաջորդ «մարդասիրական չվերթը» Փարիզից սպասվում է փետրվարի 25-ին: Հայաստան օգնություն առաքող օդանավերը տրամադրել է Ֆրանսիայի կառավարությունը:

digitised by A.R.A.R.@

ՀԱՆԴԻՊՈՒՄՆԵՐ ՕԹԹԱՒԱՅԻ ՄԷՋ

ՀՀ ԳԽ քարտուղար, ՀՅԴ երեսփոխանական խմբակցութեան անդամ Վարազդատ Աւոյեանի այցը

Հայաստանի Հանրապետութեան Գերագոյն խորհրդի պատգամաւոր եւ քարտուղար, ՀՌԱԿ պատգամաւորական խմբակցութեան անդամ Վարազդատ Աւոյեան, Վաշինգտոնի մէջ Հայաստանի պատուիրակութեան որպէս մէկ անդամը, Համաշխարհային դրամատան ներկայացուցիչներու հետ բանակցութիւններէ եւ համաձայնութիւն ստորագրելէ ետք, հրաւէրով Մոնրէալի ՌԱԿ Է. Փափազեան ակումբին, Մոնրէալ ժամանեց փետրուար 15-ին: Յաջորդ օրը ան այցելեց կանադահայոց առաջնորդարանը, ուր տեսակցութիւն ունեցաւ առաջնորդ Գերշ. Տ. Յովնան եպս. Տէրտէրեանի հետ: Յարգելի հիւրը հանդիպում ունեցաւ նաեւ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ հովուական դասին եւ դիւանատեսութեան հետ, ինչպէս նաեւ ՌԱԿ-ի երէց կուսակցական ղեկավար մեր Հրաչեայ Սեդրակեանի հետ:

Յաջորդ օրը երեսփոխան Աւոյեան այցելեց «Աբագայ» թերթի խմբագրութիւն, Արմէն-Քեմէլ ՀԲԸՄ Ա. Մանուկեան վարժարանը, ուր տեղի կ'ունենար Վարդանանցի նուիրուած աշակերտական հանդիսութիւն:

Հինգշաբթի, փետրուար 18-ին, ուղեկցութեամբ գաղութիս ղեկավար դէմքերէն՝ ընկ. Արթօ Պասմաճեանի եւ պրն. Ժան-Ֆիլիփ Թաշճեանի, ընկ. Աւոյեան մեկնեցաւ Օթթաւա, ուր նախապէս առնուած ժամադրութեամբ ընդունուեցաւ Կանադա-Հայաստան խորհրդարանային բարեկամութեան յանձնախումբին կողմէ եւ եղաւ կէսօրուան ճաշի առնեց հիւրը: Ապա ներկայ եղաւ Կանադայի խորհրդարանի հարցադասախանի նիստին, որուն ընթացքին խորհրդարանի նախագահը հանգամանօրէն ներկայացուց հայրենի հիւրը:

Յետմիջօրէին ընկ. Աւոյեան շուրջ մէկ ժամ հանդիպում ունեցաւ Լիբերալ կուսակցութեան արտաքին յարաբերութիւններու վարիչ պրն. Լոյդ Էքսուըրդիի եւ իր գործակիցներուն հետ. քննուեցան Հայաստանի ներկայ տագնապալի վիճակին կապակցութեամբ Կանադայի կողմէ մարդասիրական օժանդակութեան, շրջափակման վերացման ուղղութեամբ քաղաքական ճնշումներու, ուժանիւթի տագնապին առնչութեամբ ատոմակայանի վերաբացման եւ նորանկախ դեմոկրատիկ երկրին Հայաստանի վերականգնման հարցերը: Նշենք, թէ առաջիկայ 6–9 ամիսներուն կայանալիք կանադական ընտրութիւններու ընթացքին, ըստ կատարուած հարցախոյզներու, Լիբերալ կուսակցութիւնը կ'ակնկալուի, որ իշխանութեան գլուխ անցնի եւ այդ պարագային մեծ է հաւանականութիւնը, որ պրն. Էքսուըրդ ստանձնէ արտաքին գործոց նախարարութեան պաշտօնը, զոր վարած էր անցեալին, վարչապետ Թրիւտոյի օրով:

Ընկ. Աւոյեան այցելեց նաեւ Կանադայի Լիբերալ կուսակցութեան կեդրոնական գրասենեակը, ուր ծանօթացաւ ներքին կազմակերպչական, կուսակցութիւն-կառավարութիւն-խորհրդարան փոխյարաբերութիւններու, օրինական եւ կառուցուածքային դրութիւններուն:

Փետրուար 19-ի առաւօտեան ընկ. Աւոյեան հարցազրոյց ունեցաւ Մոնրէալի հեղինակաւոր ֆրանսական օրաթերթ «Le Devoir»-ի խմբագիրներէն Clément Trudel-ի հետ: Փետրուար 20-ի համարով նոյն թերթին մէջ լոյս տեսաւ այս հանդիպման իբրեւ արդիւնք՝ ընդարձակ յօդուած մը:

Նոյն օրը երեկոյեան, կազմակերպութեամբ տեղւոյն ՌԱԿ-ի ակումբին, տեղի ունեցաւ ժողովրդային հանդիպում մը հայրենի հիւրին հետ, ԹՄՄ-ի «Վազգէն արք. Քէչեճեան» գրադարանին մէջ: Յարգելի հիւրը անդրադարձաւ նախ Վաշինգտոնի մէջ Միջազգային դրամատան հետ կնքուած համաձայնութեան մասին, եւ ապա ամփոփ կերպով ներկայացուց Հայաստանի այժմու տնտեսական, քաղաքական եւ ընկերային իրավիճակը: Ան մէկ անգամ եւս շեշտեց, թէ հակառակ Հայաստանը ծանր թերեւս բնական ծայրայեղ միջոցառումներու, ժողովուրդին կամքը կը մնայ անխորտակելի եւ թէ սփիւռքահայութեան կողմէ ցուցաբերուած բարոյական ու գործնական զօրավիգը առաւել կ'ամրապնդէ ժողովուրդին դիմադրականութիւնը, մինչ թշնամին ցոյց կու տայ յուսալքումի նշաններ: Ան յոյս յայտնեց, որ շուտով սփիւռքի օժանդակութեան աշխատանքները կատարուին կեդրոնացեալ կերպով եւ ուղղակիօրէն Հայաստանի պետութեան միջոցաւ, «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի գործնականացումով: Ներկաներուն կողմէ եղան բազմաթիւ հարցումներ, որոնց յարգելի հիւրը տուաւ գոհացուցիչ պատասխաններ, անգամ մը եւս դրսեւորելով ՌԱԿ-ին յատուկ լրջախոհ եւ հաւասարակշռուած մօտեցում բոլոր հարցերու մէջ:

Իր Մոնրէալ կեցութեան ընթացքին, ընկ. Վարազդատ Աւոյեան հանդիպումներ եւ զրոյցներ ունեցաւ նաեւ «Աբագայ» շաբաթաթերթի եւ «Արմէնօրամա» պատկերասփիւռի խմբագրութիւններուն եւ աշխատակիցներուն, ինչպէս նաեւ տեղւոյն ՌԱԿ-ի եւ ԹՄՄ-ի վարչականներուն հետ:

Կիրակի, փետրուար 21-ին երեսփոխան Վարազդատ Աւոյեան հրաժեշտ տալով, Վաշինգտոնի ճամբով վերադարձաւ Հայաստան:

Թղթակից

Փակուղի Հայաստանում

Երբ դրսում օրերի մինչեւ 20 աստիճան ցուրտ է լինում, երբ հարկադրւած է ժամերով փողոցում սպասել հանապազօրյա հացի 250 գրամը ստանալու հույսով, եւ երբ վերադարձին ցուրտ է նաեւ էլեկտրականությունից ու գազից զրկված բնակարաններում, երբ հեռախոսը չի գործում հեռուստացույցի ու փոխադրամիջոցների պես, երբ հիվանդանոցների երկու երրորդը ստիպված փակել են իրենց դռները, իսկ մահացությունն աճում է մանավանդ երեխաների եւ ծերերի շրջանում, ինչ կարող ես անել, երբ ապրում ես Երեւանում կամ, որ էլ ավելի վատ է, 1988 թ. դեկտեմբերի երկրաշարժից ավերված եւ այն ժամանակվանից Ադրբեջանի շրջափակման հետեւանքով փաստորեն նույն վիճակում մնացած շրջաններում:

Անցյալ շաբաթ կարծես թե ընդվզում եղավ անտանելի այս պայմանների դեմ, որը փողոց դուրս բերեց մոտ 100 հազար մարդու, մի թվակազմ, որը երբեք չէր եղել Հայաստանի անկախությանը հանգեցրած հաղթական հանրահավաքներից ի վեր: Այդ ցույցը կազմակերպվեց ընդդիմության բազմաթիվ կուսակցությունների մի մասի կողմից, որոնք այդ երկրում գործունեության ամենալայն ազատություններից են օգտվում ամբողջ նախկին ԽՍՀՄ տարածքում: Բայց նրանց պահանջները՝ նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի հրաժարականը եւ սահմանադիր ժողովի ընտրությունները, երկրորդական են թվում ժողովրդի ապրած ողբերգության պայմաններում, ինչպես որ դա նշեց ցուցարարների մի մասը:

Հանրահավաքում դասապարտվեցին ազգայնական շարժման մի խումբ ղեկավարների անբանիմացությունը, կաշառակերությունը, ներկայումս երկրի սակավաթիվ ծառերի հատման փոխարեն ձմռան արհավիրքներին նրանց անպատրաստ լինելը: Հանրահավաքը սակայն այլընտրական լուծումներ չառաջարկեց. մասնակիցները քննադատեցին նախագահ Տեր-Պետրոսյանի չափավորությունը Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության մեջ, մինչդեռ բնակչության մեծ մասը համաձայն է սույն դրան եւ խաղաղություն ակնկալում: Արդ, դա նույնքան անհասանելի է թվում, որքան չորս տարի առաջ, երբ ճակատամարտերը դեռեւս տարեկան հազարավոր զոհեր չէին խլում, բայց արդեն գրավել էին միջազգային հանրության ուշադրությունը:

Իրոք, պատերազմող երկու կողմերը չեն զիջում իրենց դիրքերը: Մի կողմից Ադրբեջանը, որն առավելություն ունի ժողովրդագրական առումով, նավթի հարստություններով եւ աշխարհագրական նպաստավոր դիրքով, կարծում է, որ ժամանակը գործում է իր օգտին: Այս պայմաններում օրենսդրական ընտրությունների առաջիկա անցկացումն այնտեղ չի նպաստում խաղաղասեր որեւէ կուսակցության հաղթանակին:

Երբ Բաքվի ղեկավարները հրաժարվեցին հրադադարից առաջ Լեռնային Ղարաբաղի ապառազմականացում պահանջել, նրանք շարունակում են պահանջել Շուշի եւ Լաչին քաղաքների վերադարձը, որոնցով անցնում է հայերի բացած մարդասիրական միջանցքը: Մյուս կողմից, չի զգացվի որեւէ հայ ղեկավար, որը ընդունի Լեռնային Ղարաբաղի հանձնումը Ադրբեջանին, որի հետեւանքով լավագույն դեպքում կտեղահանվեն նրա բնակիչները:

Նրանց թիվը հակամարտության սկզբում մոտ 200 հազար էր, եւ Բաքուն այսօր պնդում է, թե մնացել է հազիվ 20–30 հազարը, ինչը Երեւանը ժխտում է: Ժամանակն է, որ միջազգային ընկերակցությունը փոխզիջման միջոցով վերջ դնի [illegible]:

«Le Monde», 10 փետրվար, 1993

Հայաստան. հույս եւ դառնություն

Կանադան պետք է ճնշում գործադրի Լեռնային Ղարաբաղում բռնամարտը դադարեցնելու նպատակով, ասում է Հայաստանի խորհրդարանի քարտուղար Վարազդատ Ավոյանը:

Ընկած չորս տարուց ի վեր հայերի կյանքի շատ ծանր պայմաններին, «նրանք կցանկանային, որ տերությունները քաղաքական հոգսերով զբաղվեն մարդասիրական օգնությունից առաջ», գտնում է Հայաստանի խորհրդարանի քարտուղար Վարազդատ Ավոյանը: Ժողովուրդը, ասում է նա, գիտեր, որ անկախությունն ընտրելով իրեն դյուրին ուղի չէր ընտրում:

Ժողովրդավարական երկրները, այդ թվում Կանադան, պետք է ճնշում գործադրեն Հայաստանի հարեւան երկրների, մասնավորապես Թուրքիայի վրա, որը չի հարգում չեզոքության իր պարտավորությունը, ինչպես նաեւ Ադրբեջանի վրա, որպեսզի անմիջապես հրադադար հաստատվի եւ վերացվի շրջափակումը:

Հայաստանի ամենահին ազատական կուսակցության անդամը այն կարծիքին է հայտնել, որ Կանադան կկարողանար մեղմացնել կովկասյան ձմռան արհավիրքները: Կանադան եւ Հայաստանը ստեղծել են երկու երկրների պատգամավորների կամերին նպաստող հանձնաժողովներ: Վ. Ավոյանը Օտտավա այցելեց Վաշինգտոնից, որտեղ համաշխարհային բանկի հետ կնքել էր 17 միլիոն ամերիկյան դոլար վարկի հատկացման համաձայնագիր, որը պետք է վճարվի 17 տարում յոթ ու կես տոկոս հավելումով: Դրա նպատակը պետք է լինի մասնավորապես մասնագետների եւ ֆինանսական հաստատությունների վերակազմակերպումը եւ գործարարների վերամասնագիտացումը:

3,4 միլիոն բնակիչ ունեցող Հայաստանը ազերիների դեմ պատերազմի մեջ չէ, բայց նա չի կարող անտարբեր մնալ Լեռնային Ղարաբաղում մեծամասնություն կազմող հայերի ճակատագրի հանդեպ, ... պաշտպանության եւ իրավունքների հարցում: «Մենք Ադրբեջանից տարածքային պահանջ չունենք, սակայն պատմականորեն եւ քաղաքականորեն այնպես է պատահել, որ մենք շրջապատված ենք ուրիշ մշակույթ, լեզու եւ կրոն ունեցող մարդկանցով»:

Ընդդիմադիր այդ պատգամավորը կարծում է, որ Հայաստանի՝ նոր կառավարությունը «չի կարող արմատական տնտեսական բարեփոխումներ ապահովել», քանի որ հենվում է ՀՀՇ-ի վրա:

Փետրվարի 17-ին 30 հազար մարդ ցույցի ելավ Երեւանում, պահանջելով նախագահի հրաժարականը: Ըստ նրա, երանությամբ են հիշում սոցիալիստական վարչակարգը, երբ իշխում էին խաղաղությունն ու անվտանգությունը: Այս դժգոհությունը կարող է վտանգել մեր ժողովրդավարությունը, ասում է Վ. Ավոյանը:

Այն հույսն է մնում, որ նոր խորհրդարանը կկարողանա միջնորդի դեր խաղալ այս հակամարտության մեջ: Իրանը փորձեց դա անել, սակայն անարդյունք: Իսկ Ռուսաստանը՝ մեր մյուս հարեւան երկիրը ազգամիջյան սուր հակամարտությունների մեջ է հայտնվել:

«Le Devoir», Մոնրեալ, 19 փետրվար

«Ձմեռը սառեցնում է Երեւանի դյութաբեկ հույսերը»

Մ. Նահանգների մեծագույն թերթերից «Լոս Անջելես Թայմս»-ը փետրվարի 16-ի համարում ընդարձակ հոդվածով անդրադառնում է Հայաստանի կացությանը, դաժան ձմեռվա պայմաններում ազգաբնակչության դժվարին կյանքին, շրջափակումին, գազամուղի պայթեցումներին, տրանսպորտի եւ հաղորդակցության միջոցների անգործունեության եւ, բնականաբար, ղարաբաղյան պատերազմի եւ դրա հետեւանքով ժողովրդի եւ իշխանությունների վերաբերմունքին:

«Հայաստանի մայրաքաղաքը հետազոտման համար պիտանի այն վայրն է, որտեղ կարելի է սովորել, թե ինչպես աղքատանալ, կենտրոնական եւ արդյունաբերական մի քաղաք կարող է այսքան արագ ծնկի բերվել», գրում է հոդվածագիրը ներածականում եւ իր զրույցներն սկսում Երեւանում տարածված մի զվարճապատումով, որը վերաբերում է այս օրերին Հայաստանում «կիրառվող» ծնունդները կանխելու լավագույն միջոցին. դա վերարկուն է, քանի որ Հայաստանում այս օրերին բոլորը քնում են վերարկուների մեջ:

Ժամանակին Հայաստանը նկատվում էր որպես Խ. Միության նախկին հանրապետություններից ամենից խոստմնալիցը, սակայն ներկայումս հայտնվել է վատթար վիճակում, քանի որ 17 ամիս առաջ անկախացած երկիրը գտնվում է Ադրբեջանի հետ պատերազմական հարաբերության մեջ, գրում է թերթը: «Քրիստոնյա հայերն ամբաստանում են մահմեդական Ադրբեջանին, որ փորձում է քշել հայերին դուրս մղել Ղարաբաղից: Ուժանյութով հարուստ Ադրբեջանն ամբաստանում է ուժանյութով աղքատ Հայաստանին սահմանային խախտումների համար եւ կտրել է վառելանյութի, բնական գազի եւ սննդեղենի բոլոր առաքումները ցամաքով շրջապատված իր հարեւանին», գրում է թերթը:

Այնուհետեւ հոդվածագիրը նկարագրում է Հայաստանի առօրյան, գների բարձրացման աճը, գրքերի եւ ... անհամապատասխանությունը, բնակչության «գոյատեւման» ձգտումները եւ այլն:

Հոդվածի վերջում կարդում ենք. «Որոշ հայեր մտածում են, թե Խ. Միության կործանումը սխալ էր: Սակայն հայերի չէ, թե շրջափակումը նվազեցրել է Լեռնային Ղարաբաղի հանդեպ ժողովրդային ոգեւորությունը: Բանակային պաշտոնյաներից մի այլ ասում է, թե Ադրբեջանի դեմ պատերազմն անխուսափելի եւ անհաղթահարելի է, բայց խնդրում է չհայտնել իր անունը, որովհետեւ «փողոցում իրեն կսպանեն»: Ուրիշները ասում են, թե չեն լքելու Ղարաբաղը: «Հակառակ այն իրողության, որ չունենք գազ, ջուր, լույս եւ ջերմություն, շարունակելու ենք պայքարը», ասում է Դիանա Խոլյանը, որի ընտանիքը գիշերներն անցկացնում է փայտի վառարանի շուրջ: Նրա կինն ավելացնում է. «Ես չեմ փոխելու կարծիքս, թեկուզ ունենանք հազար անգամ վատ ձմեռներ, քան այս մեկը»:

«Los Angeles Times»

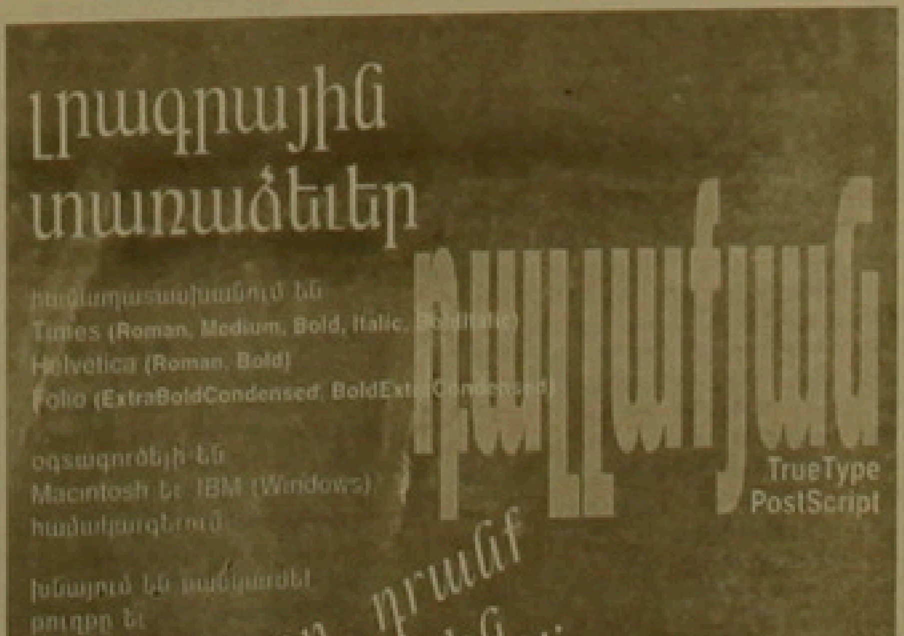

digitised by A.R.A.R.@

Աֆրիկա

ԲՌՆԱՊԵՏՆԵՐԻ ԱՐՅՈՒՆԱԼԻ ԽԱՂԸ

Զաիրի եւ Տոգոյի բռնապետներ Մոբուտուն եւ Էյադեման կանխամտածված կերպով խառնակություններ էին հարուցել, որոնք իրենց «ստիպել էին» վերահաստատել կարգ ու կանոնը: Այդ բոլորը կատարվել էր եվրոպացիների աչքի առաջ, ասես բռնակալները վստահ լինեին իրենց անպատժելիությանը:

Բռնապետներն անզուր են դառնում, երբ զգում են, որ վտանգված է իրենց իշխանությունը: Նրանցից երկուսը՝ գեներալ Էյադեման (Տոգո) եւ մարշալ Մոբուտուն (Զաիր) մեկ անգամ եւս աչքի ընկան, ասես վստահ լինելով իրենց ամբողջ ցինիզմն արդարացնող անպատժելիության վրա: Նրանք վախենալու ի՞նչ ունեին նախկին գաղութային տերություններից, որոնց օգնությունն ու գործակցությունն այդուհանդերձ իրենց անհրաժեշտ է մնում: Օրինակ, Ֆրանսիայի քաղաքական կուսակցությունների բանագնացները ընտրարշավի ընթացքում աֆրիկացի նախագահներին աջակցության անմոռ խոստումներ են տալիս, որոնք, բնականաբար, անշահախնդիր կերպով չեն արվում:

Զաիրը բնապաշարներով հարուստ մեծ երկիր է: Տոգոն՝ ընդհակառակը: Այդուհանդերձ, դեռ վերջերս տոգոցիների կենսամակարդակը զաիրցիների համեմատությամբ զգալիորեն բարձր էր: Էյադեման իր նման հյուսիսցիներից կազմված 12 հազարանոց պահակազորին առանց տատանվելու հրամայեց կրակել ամբոխի վրա եւ սպանել իր ընդդիմադիրներին: Բայց նա գոնե որոշ չափով զբաղվել է երկրի տնտեսական զարգացմամբ: Երբեմն Տոգոն նույնիսկ ներկայացնում էին որպես նմուշ Աֆրիկայի համար, չնայած անձի պաշտամունքին եւ խոսքի ազատության բացարձակ բացակայությանը: Մինչդեռ Զաիրում նման բան չի եղել. նախագահ եւ մարշալ Մոբուտու Սեսե Սեկոն, լինելով իր տոգոցի պաշտոնակցի չափ այլանդակ եւ վեհության մոլուցքով համակված, միաժամանակ մեծ կողոպտիչ է: Արտասահմանում նրա հարստությունը գերազանցում է իր երկրի արտաքին պարտքի ծավալները:

Միայն Եվրոպայում կոմունիզմի փլուզումից հետո «նոր քամիներ փչեցին կոկոսյան արմավենիների վրա»: Անշարժ Աֆրիկան ցնցվեց, որ աշխարհն առաջ է գնում առանց իրեն եւ արթնացավ:

Առավել խոցելի բռնակալները, ինչպես Բենինի ղեկավար Մաթյո Կերեկուն, առաջիններն հեռացան, առանց բռնության, ազգային խորհրդաժողովներում տեղի ունեցած բազմամսյա ճառարտասանություններից հետո: Փարիզը, որն անակնկալի էր եկել Արեւելքի իրադարձություններից, փորձեց կանխել դեպքերը Հարավում եւ 1990 թ. հունիսին ֆրանս-աֆրիկյան 16-րդ գագաթաժողովի առիթով հասկացրեց, որ այսուհետեւ տնտեսական օգնությունը պայմանավորված կլինի ժողովրդավարացմամբ:

Սկզբնական շրջանում որոշ տիրակալների իշխանությունն ապակայունացվեց ֆրանսիացիների այդ չնախատեսված խոստման հետեւանքով, որոնց հետ նրանք այդքան լավ գործակցել էին, տնտեսական օգնություն ստանալով կայուն գներով կնքված առեւտրական համաձայնագրերի դիմաց: Բայց նրանք ի վերջո ստիպված եղան համակերպվել ազգային խորհրդաժողովների հրավիրման գաղափարին, հաշվի առնելով այն անխուսափելի հիասթափությունները ու խառնակությունները, որոնք մի օր արեւմուտքցիներին կդրդեին իրենց դիմել կարգի վերահաստատման խնդրանքով:

1991 թ. օգոստոս. մարշալ Դիդիե Ռացիրական հրամայում է կրակել ամբոխի վրա, որը պահանջում էր իր հրաժարականը: Սեպտեմբերին Զաիրում ըմբոստանում են աշխատավարձ չստացած զինվորականները, բռնարարքներ եւ կողոպուտներ են տեղի ունենում: Դեկտեմբերին Գնասինգբե Էյադեմայի զրահամեքենաները գրոհով վերցնում են Լոմեի վարչական շենքերից մեկը, որն ազգային խորհրդաժողովի նշանակած վարչապետի նստավայրն է: Ժամանակն անցնում է, տնտեսությունները կամաց-կամաց փլուզվում են, սակայն Ֆրանսիան, որն զբաղված է Մաաստրիխտի դաշնագրին առնչվող բանավեճերով, Հարավսլավիայի հակամարտությամբ եւ իր ներքին խնդիրներով, մոռանում է ֆրանս-աֆրիկյան գագաթաժողովում իր ունեցած ելույթը: Եւ Աֆրիկայում, մինչ ընդդիմադիրները վեճի են բռնվում, բռնապետները դիմում են ճարտիկ մեքենայությունների: Մոբուտուն ընդդիմության ղեկավար Էտիեն Ցիսեկեդիին նշանակում է վարչապետ, այնուհետեւ կազմացրում է նրա ամբողջ կառավարությունը, պաշտոնանկ է անում Ցիսեկեդիին, պահպանում է Զաիրի բանկի վերահսկողությունը: Հատում է նոր դրամ, որով վճարում է իր զինվորներին (բայց ոչ պահակազորին), որպեսզի կանխի խռովությունը: Իսկ Տոգոյում տեղի է ունենում իսկական սադրանք. Համագործակցության ֆրանսիացի եւ գերմանացի նախարարների հենց աչքի առջեւ Էյադեման հրամայում է կրակել խաղաղ ամբոխի վրա: Եվ դրանից հետո էլ Ֆրանսիայի հանրապետությանն աջակցող միավորման սենատոր Շառլ Պասկուան գեներալին հավաստիացրեց, որ նա օգնություն կստանա, երբ ներկայիս ընդդիմությունը իշխանության գլուխ անցնի: Ֆրանսիայի ժողովրդավարական միության փոխնախագահ Ալեն Մադլենը բռնեց տոգոցի ժողովրդավարների կողմը, սակայն արդեն ուշ էր:

Աֆրիկացի ղեկավարների այս կասկածելի քաղաքականության հետեւանքով շատ երկրներ կազմալուծված են բազմամսյա համընդհանուր գործադուլներից, եւ առկա է միջցեղային պատերազմների վտանգը: Զաիրում տեղի ունեցած վերջին խժդժությունների հետեւանքով զոհվեց 45 մարդ եւ վիրավորվեց 130-ը: Անիշխանության եւ այլասերման մթնոլորտում Ֆրանսիայի դեսպան Ֆիլիպ Բեռնարը իր աշխատասենյակում սպանվեց կրակահերթից: Սպանվեցին նաեւ մեկ ուրիշ ֆրանսիացի, մեկ իտալացի եւ մեկ լիբանանցի: Մայրաքաղաք Կինշասայում բռնաբարվեցին բելգիացի միանձնուհիներ: 1700 եվրոպացիներ փախան այնտեղից:

Կողոպուտների եւ բռնարարքների համանման տեսարաններ եղան Տոգոյի մայրաքաղաքում, որտեղ բանակը սպանեց մոտ 20 քաղաքացիների, որոնց թվում պատահական գնդակից զոհվեց ֆրանսիացի մի տասնմեկամյա երեխա: Եվրոպացիները փախչում են երկու հարեւան երկրներ՝ Գանա եւ Բենին: 600 հազարանոց Լոմեի ավելի քան 30 հազար բնակիչներ անցել են հարեւան երկրներ: 4 հազար ֆրանսիացիների մի մասը հետեւում է իրենց դեսպանության խորհուրդներին. մնալ տանը, լույսը հանգցնել, հատակին պառկել հրաձգության ձայն լսելիս: Ոմանք էլ մտադիր են ապաստան գտնել Դահոմեի Կոտոնու քաղաքում, որտեղ հյուրանոցներն արդեն լեփ-լեցուն են: Նրանք այնտեղ սպասում են Փարիզ թռչող ինքնաթիռի կամ անդորրի վերահաստատմանը, որը կարող է լոկ ժամանակավոր լինել: Մադագասկարում պետության ղեկավար եւ ծովակալ Դիդիե Ռացիրական նոյեմբերին պարտություն կրեց նախագահական ընտրությունների առաջին փուլում: Փետրվարի 10-ին նախատեսված երկրորդ փուլին կարող է հաջորդել մի արյունալի երրորդ փուլ, որի ընթացքում հնարավոր են փողոցային բախումներ պահակազորի եւ ցուցարարների միջեւ:

«L'Express», 10 փետրվար

Լուրերի Հոսք

Ռամադանը կատարվում է նաեւ Ֆրանսիայում

Ինչպես հաղորդում է RFI կայանը, աշխարհի մահմեդականների գլխավոր կրոնական ծոմը՝ Ռամադանը, կատարվում է նաեւ Ֆրանսիայում, ուր ապրում է շուրջ չորս միլիոն մահմեդական: Ցավոք, նշում է կայանը, Ռամադանի սկիզբը Ֆրանսիայում մթագնվեց Էլզասի շրջանում տեղի ունեցած տհաճ միջադեպով, ուր պղծվել եւ թալանվել է հրեական սինագոգը, որի պատերի վրա ոստիկանությունը հայտնաբերել է կարմիր ներկով գրված «Ալլահու Աքբար» արտահայտությունը, ինչը հիմք է տալիս ենթադրելու, որ դա իրականացվել է մահմեդական ծայրահեղականների կողմից: Թալանից հետո սինագոգը հրդեհվել է, ինչը սակայն չի վնասել սինագոգի շենքը, իսկ շենքին հարող կառույցները մոխրացել են:

Քոլը զարմանք է պատճառել Մեյջորին

Ինչպես հաղորդում է RFI կայանը, Գերմանիայի կանցլեր Հելմուտ Քոլը, որն այժմ ուղեւորություն է կատարում Կենտրոնական եւ Հարավ Արեւելյան Ասիայի երկրներով, հայտարարել է, որ միացյալ Եվրոպայի ձեւավորման ընթացքը հաջողությամբ կշարունակվի նույնիսկ այն դեպքում, եթե Մեծ Բրիտանիան եւ Դանիան հրաժարվեն ընդգրկվել նրանում: Մեծ Բրիտանիայի վարչապետ Ջոն Մեյջորը իր զարմանքն է արտահայտել այդ հայտարարության կապակցությամբ, ընդգծելով, որ դա չի համապատասխանում Հելմուտ Քոլի կողմից նախկինում արված հայտարարություններին:

Ջոն Մեյջորը կհանդիպի Սալման Ռուշդիի հետ

Ինչպես հաղորդում է BBC կայանը, Մեծ Բրիտանիայի վարչապետ Ջոն Մեյջորը պատրաստակամություն է հայտնել հանդիպել «Սատանայական այեեր» գրքի հեղինակ Սալման Ռուշդիի հետ: «Ես երջանիկ կլինեմ հանդիպել Սալման Ռուշդիի հետ», հայտարարել է Ջոն Մեյջորը: Հիշեցնենք, որ վարչապետի հետ հանդիպման խնդրանքով դիմել է Այաթոլլա Խոմեյնիի կողմից մահվան դատապարտված գրողը:

Ֆրանսիան կրկին դեմ է

Ինչպես հաղորդում է RFI կայանը, Ֆրանսիան նախազգուշացրել է եվրոպական համայնքի երկրներին, որ կօգտագործի վետոյի իր իրավունքը «Սակագների եւ առեւտրի գլխավոր համաձայնության» շրջանակներում ձեռք բերված այսպես կոչված «Վաշինգտոնյան համաձայնությունը» կասեցնելու համար: Այս մասին պաշտոնապես հայտարարել է վարչապետ Պիեռ Բերեգովուայի գրասենյակը:

Թուրքիան կրկին առաջնորդողի դերում

Թուրքական «Միլլիյեթ» թերթը, մեկնաբանելով նախագահ Թուրգութ Օզալի ուղեւորության արդյունքները Բալկաններ, փաստում է, որ «օրեցօր ավելի ակներեւ է դառնում այն իրողությունը, որ Թուրքիան այդ շրջանում դրսեւորվում է իբրեւ ռազմական, քաղաքական եւ տնտեսական ազդեցիկ տերություն»: Այս մասին հաղորդում է «Ազատություն» կայանը:

ԱՄՆ-ը հովանավորում է Բոսնիայի մահմեդականներին

Ինչպես հաղորդում է RFI կայանը, Բոսնիայի մահմեդականների նախագահ Ալի Իզեթբեգովիչը ԱՄՆ-ի նախագահ Բիլ Քլինթոնի հրավերով կայցելի Վաշինգտոն: Սա Բոսնիայի մահմեդականներին ամերիկյան հովանավորության եւս մեկ արտահայտությունն է, մանավանդ եթե հաշվի առնենք, որ վերջերս Վաշինգտոնում խաղաղ կարգավորման բանակցություններին մասնակցելու ժամանած սերբական պատվիրակությունն անընդհատ բողոքում է իր նկատմամբ ամերիկյան շրջանակների վարած օտարման քաղաքականության դեմ:

Անկարա

Թուրքիային դուր չի գալիս Գերմանիայի դիրքը

Թուրքիայի վարչապետ Սուլեյման Դեմիրելը գերմանական «Ֆրանկֆուրտեր Ալգեմայնե» թերթի թղթակցի հետ ունեցած հարցազրույցի ժամանակ Գերմանիային քննադատել է Թուրքիայի քաղաքացիներին քաղաքական ապաստան տալու կապակցությամբ: Նա նշել է, որ Թուրքիայում կառավարության հակառակորդները չեն հետապնդվում: Դեմիրելն ավելացրել է. «Ոճրագործ ավազակախմբերը դիմելով ահաբեկչության մի նոր եղանակի, Թուրքիայից քրդերին տեղափոխում են Գերմանիա եւ նրանց սովորեցնում, որ այդ երկրից քաղաքական ապաստան խնդրեն»: Ի պատասխան Դեմիրելի վերը նշված քննադատության, Գերմանիայի [illegible] քաղաքական ապաստանյալներին հովանավորող խմբի խոսնակ Հերբերտ Լինինգերը ընդգծել է, որ Թուրքիայում այսօր քրդերի վիճակը չափազանց ծանր եւ անտանելի է:

Ս. Դեմիրելն այնուհետեւ անդրադառնալով մարդու իրավունքների խախտման հարցին, նշել է. «Իհարկե, Թուրքիայում հնարավոր է, որ դիտվեն նաեւ մարդու իրավունքների խախտման շատ քիչ փաստեր, սակայն մեր երկիրը ունի խորհրդարան, սահմանները բաց են, կա նաեւ ազատ մամուլ»: Հերբերտ Լինինգերը ի պատասխան ավելացրել է. «Թուրքիան դեռեւս գնահատվում է որպես մի երկիր, ուր քաղաքական հակառակորդների հետապնդումը տարածված է»: Նա շարունակել է. «Նույնիսկ Գերմանիայի քաղաքական ապաստան տալու շատ խիստ եւ դժվարին պայմանների առկայության պայմաններում Թուրքիայից դիմողների 10 տոկոսն անցյալ տարի Գերմանիայում քաղաքական ապաստանյալի կարգավիճակ է ստացել: Հավանաբար 10 տոկոսի գործերը վերանայելուց հետո ուրիշները եւս կստանան այդ կարգավիճակը»:

PKK-ի Քյոլնի մասնաճյուղը վերջերս հրապարակած հայտարարության մեջ ընդգծել է, որ PKK-ն իր զինված պայքարը կշարունակի հանուն ինքնորոշման իրավունքի: Հայտարարության մեջ ասվում է. «PKK-ի անդամները նոր մահափորձեր են կատարելու Թուրքիայի տուրիստական կենտրոնների վրա Միջերկրական, Էգեյան եւ Մարմարա ծովափնյա շրջաններում, որոնց նպատակն անապահով մթնոլորտ ստեղծելն է այդ վայրերում»: PKK-ն հայտարարել է, որ իր ամբողջ ուժով եւ հնարավորություններով նոր հարձակումներ է նախապատրաստում Թուրքիայի տնտեսական կենտրոնների վրա:

Է.Բ.

Թեհրան

Ռուսաստանը ցանկանում է սերտացնել կապերը Իրանի հետ

Ինչպես հայտնում է Թեհրանի «Քեյհան» օրաթերթը, Ռուսաստանի խորհրդարանի նախագահի տեղակալ Աբդուլաթիպովը Իրանի Իսլամական Հանրապետության խորհրդարանի նախագահի առաջին տեղակալ դոկտոր Հասան Ռոհանիի հետ հանդիպման ընթացքում ղարաբաղյան հիմնահարցի լուծման կապակցությամբ Իրանի Իսլամական Հանրապետության միջնորդությունը դրական եւ գերազանց գնահատելով ընդգծել է, որ Իրանի դերը շրջանում մեծ է եւ շատ կարեւոր: Ուստի Ռուսաստանը ցանկանում է ավելի սերտ եւ լայն համագործակցություն հաստատել Իրանի հետ: Նա ավելացրել է. «Ռուսաստանի բարեկամական հարաբերությունները տարբեր երկրների հետ, այդ թվում եւ ԱՄՆ-ի, ընդդեմ այլ երկրների եւ հատկապես հարեւան երկրների չէ: Ռուսաստանը իր դերից որպես գերուժ հօգուտ ԱՄՆ-ի չի հրաժարվել, այլ հօգուտ աշխարհի բոլոր երկրների, որպեսզի բոլորը հանդես գան հավասար իրավունքներով»: Դոկտոր Հասան Ռոհանին իր պատասխան խոսքի ժամանակ անդրադառնալով Իրանի միջնորդության ջանքերին, նշել է, որ Իրանը որպես Հայաստանի, Ադրբեջանի եւ Նախիջեւանի միջեւ կամրջի առանցք, նաեւ ծանր լինելով նորանկախ շատ հանրապետությունների մեջտեղում, մտահոգված է այդ հանրապետություններում շարունակվող ծանր վիճակով: Պրն. Ռոհանին հույս է հայտնել, որ նորանկախ երկրներում կհաստատվեն ժողովուրդների ցանկացած կառավարությունները: Նա նշել է նաեւ, որ Ռուսաստանում վերափոխությունները դեռ շարունակվում են, այդ իսկ պատճառով Ռուսաստանի ապագան մեզ համար լիովին պարզ չէ: Սակայն քանի որ այս երկիրը գտնվում է բարձր մակարդակի, զարգացած արդյունաբերություն եւ տեխնոլոգիա ունեցող մի ժողովրդի տրամադրության տակ, ուստի սպասում են Ռուսաստանի սահմանադրության հաստատվելուն: Նա նշեց, որ Իրանը Ռուսաստանին դիտում է որպես խոշոր պետություն, որը կարող է միջազգային ասպարեզում հավասարակշռություն հաստատել: Վերջում նա ընդգծեց. «Մենք այն կարծիքին ենք, որ հավասարակշռությունը միջազգային մեծ ուժերի միջեւ երրորդ աշխարհի երկրների համար բարենպաստ պայմաններ կստեղծի: Մենք հույս ունենք, որ Ռուսաստանը ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդում կկատարի իր դերն ընդդեմ ԱՄՆ-ի գերիշխանության նկրտումների»

Է.Բ.

digitised by A.R.A.R.@

Լուրերի Հոսք

Ցողոփի ցույց Թեհրանում

Ինչպես հաղորդում է «Ազատություն» կայանը, շուրջ հինգ հազար աֆղանցի ներ ցույց են անցկացրել Թեհրանում, որն ուղղված է եղել ընդդեմ Աֆղանստանի ներկա վարչակարգի: Նրանք մեղադրել են Ռաբանիի վարչակարգին երկրի շիա բնակչության դեմ բռնություններ կիրառելու մեջ:

Քրիստոֆըրը եղավ Լիբանանում

Ինչպես հաղորդում է RFI կայանը, ԱՄՆ-ի պետքարտուղար Ուորըն Քրիստոֆըրը Քուվեյթից Իսրայել մեկնելու ճանապարհին կանգ առավ նաեւ Լիբանանում, ուր հանդիպեց երկրի նախագահ Էլիաս Հրաուիի, վարչապետ Ռաֆիկ Հարիրիի եւ արտգործնախարար Ֆարես Բուեյզիի հետ: Կայանը նշում է, որ սա վերջին տասը տարվա ընթացքում ԱՄՆ-ի նման բարձրաստիճան պաշտոնյայի առաջին այցելությունն էր Լիբանան: Գնահատելով Միջին Արեւելքի արաբական երկրներ Քրիստոֆըրի այցելության արդյունքները, Իսրայելի արտգործնախարար Շիմոն Պերեսը հայտարարել է, որ «Քրիստոֆըրը իրական հնարավորություն ունի վերականգնել խաղաղ բանակցությունների ընթացքը»:

Չինաստանը Իրանում ատոմակայաններ կկառուցի

Ըստ Չինաստանի լրատվական գործակալության հաղորդագրության, Իրանի և Չինաստանի միջեւ կնքվել է մի պայմանագիր, որի համաձայն Չինաստանը Իրանի հարավում կառուցելու է երկու ատոմային էլեկտրակայաններ, 300 մգվտ հզորությամբ: Այդ հաղորդագրության մեջ նշված է, որ վերոհիշյալ էլեկտրակայանները ծառայելու են միայն խաղաղասիրական նպատակներին: Միջազգային ատոմային էներգետիկայի գործակալությունը կարող է ստուգումներ կատարել այդ ուղղությամբ: Սակայն ԱՄՆ-ը, քննադատելով այդ պայմանագիրը վավերացնելու պահից, նշել է, որ միջուկային էլեկտրակայաններն Իրանին կհնարավորեցնեն ատոմային զենք արտադրելու գործում:

Երեխաներին պետք է թողնել ծնողների կողքին

Ինչպես հաղորդում է «Ամերիկայի ձայն» ռադիոկայանը, Միացյալ Նահանգներում նորածին երեխաների խնամքին նվիրված գիտաժողովում գիտնականների կողմից մերժվեցին մի շարք ավանդական սովորույթներ, որոնցով առաջնորդվում են ծնողները երեխաներին խնամելիս: Այսպես, գիտնականները երեխայի նյարդային համակարգի առողջ ձեւավորման եւ զարգացման համար խիստ կարեւոր են համարում նրանց ծնոտների վրա գրկած վիճակում պահելն անկախ այն բանից, ցանկանում են նրանք, թե ոչ: Գիտնականները գտնում են, որ նորածին երեխաներին մինչեւ մեկ տարեկանը հաճախ պատահող այսպես կոչված «մահվան օրորոցի մեջ» կարելի է կանխել, եթե երեխաները գիշերները քնեն ծնողների կողքին: Այս դեպքում, գտնում են գիտնականները, ծնողների մարմնի հետ մշտական շփումը կարող է կանխել դժբախտությունը:

Կոզիրեւը կհանդիպի Ու. Քրիստոֆըրի հետ

Ռուսաստանի արտգործնախարար Ա. Կոզիրեւը փետրվարի 25-ին Ժնեւում ԱՄՆ-ի պետքարտուղար Ու. Քրիստոֆըրի հետ հանդիպմանը կքննեն ռուս-ամերիկյան գագաթաժողովի նախապատրաստման, ինչպես նաեւ միջազգային ասպարեզում Մոսկվայի եւ Վաշինգտոնի համագործակցության քննարկման համար:

Մալարիայի պարազիտի գեները հայտնաբերվեցին

Ամերիկայի գիտնականներին վերջապես հաջողվեց հայտնաբերել մալարիայի պարազիտի գեները, ճանապարհ բացելով այդ հիվանդության դեմ պայքարելու գործում: Հետազոտողները հայտնեցին, թե իրենց հաջողվել է փոքրամասնական մոծակների տեղափոխած այդ միկրոբի գեների քրոմոսոմի երկու օրինակ:

Մշակույթ

Միք Ջեգըրը 50 տարեկան է

Արդեն երեսուն տարի է, ինչ նրան խնկարկում կամ հայհոյում են, մերթ ընդ մերթ ներկայացնում որպես ռոք սերնդի ամենահմայիչ կամ ամենաայլանդակ արարածի: Եվ անկախ այդ ամենից, «Ռոլինգ սթոունզ»-ի նախկին մեներգիչ Միք Ջեգըրը մնում է ռոք երաժշտության երկնակամարում: Այդ երգիչը, որը 60-ական թվականներից ի վեր իր ձոլեգնությունն ու հուսախաբությունն է արտահայտում աշխարհի բեմերի վրա, շուտով կբոլորի 50 տարին: Նրա դեմքին ակոսներ են հայտնվել: Բայց հայացքը չի խամրել, կեցվածքը խրոխտ է, ինքը՝ պերճախոս: Երբ Միքը մտնում է որեւէ ռեստորան կամ սրահ, մարդիկ ձգտում են արժանանալ նրա ուշադրությանը:

Մայքլ Ֆիլիպ Ջեգըրը ծնվել է 1943 թ. հուլիսի 26-ին Դարթֆորդում, բրիտանական միջին խավի ընտանիքում. հայրը ֆիզկուլտուրայի դասատու էր, մայրը չէր աշխատում: Միք Ջեգըրն ամուսնացած է Ջերի Հոլի հետ, ունի 5 երեխա եւ վերջերս պապիկ է դարձել: Այդուհանդերձ, բուլվարային թերթերը շարունակում են վարկաբեկիչ դետեր փնտրել նրա ընտանեկան կյանքում: Միքն ասում է, թե դա շատ է վշտացնում իր ընտանիքին եւ մերձավորներին, որոնք տհաճություններ են ապրում այդ երեւակայական սկանդալների պատճառով: Ջեգըրն այն կարծիքին է, որ ինքն իրավունք ունի ապրելու ամենքի պես, առանց մշտապես լրտեսվելու եւ հետապնդվելու: Նա անթույլատրելի է համարում այն երեւույթը, որ Անգլիայում հնարավոր է անդադար կերպով ձայնագրել որեւէ մեկի հեռախոսազրույցները եւ հրապարակել մամուլում, մարդուն լուսանկարել ընկերուհու հետ եւ այնուհետեւ գրպարտել, թե վերջինս նրա սիրուհին է:

Միք Ջեգըրի կենսագրությունն անբաժանելի է առանց հանրահայտ «Ռոլինգ սթոունզ» ռոք խմբի: 1959 թ. Միքը հանդիպեց Քեյթ Ռիչարդսին, որի հետ երկու տարի անց հիմնեց «Ռոլինգ սթոունզ» խումբը Բրայան Ջոնսի, Բիլ Ուայմենի եւ Չառլի Ուոթսի մասնակցությամբ: Խմբի առաջին ձայնապնակը վաճառքի հանվեց 1963 թ. հունիսի 7-ին, լիակատար անտարբերության պայմաններում: Մի երեկո, երբ խումբը ելույթ էր ունենում ակումբում, «Բիթլերն» առաջարկեցին իրենց մեղեդիներից մեկը, որը դարձավ խմբի առաջին առեւտրային հաջողությունը: Ի հակադրություն «Բարեկիրթ Բիթլզի», «չարացած Ռոլինգ սթոունզը», չափահասների կարծիքով, խորհրդանշում է այլանդակ ընդվզումը, սանձարձակությունն ու բռնանոլությունը: 1964 թ. «Ռոլինգ սթոունզի» առաջին ամերիկյան շրջագայությունը խսկական աղետ դարձավ, քանզի բազմաթիվ քաղաքապետեր եւ շերիֆներ արգելեցին խմբի համերգները կամ բոյկոտելու կոչ արեցին: 1964 թ. հոկտեմբերի 20-ին խումբն առաջին ելույթն ունեցավ Փարիզի «Օլիմպիա» համերգասրահում: Համերգը վերածեց խռովության, ներկաները ջարդոտեցին դահլիճի բազկաթոռները, փշրեցին քաղամասի ցուցափեղկերը: 1965 թ. խումբը ձայնագրեց «Բավարարություն» երգը, որտեղ ամեն ոք ճանաչեց իրեն: 1970-ական թվականներին Բ. Ջոնսին փոխարինեց Ռոն Վուդը: «Ռոլինգ սթոունզ»-ը այդ տասնամյակում ամրապնդեց անսասանելի խռովարարի իր բնութագիրը եւ դարձավ ամենաճանաչված ռոք խումբը: 1989 թ. տղաները կատարեցին իրենց ամենաստղավորիչ համերգային շրջագայությունը, երբ օր անընդմեջ հանդես գալով Փարիզի Պարկ դը պրենս մարզադաշտում: Խումբն ունի 43 ձայնապնակային ալբոմ, նկարահանվել է շատ ֆիլմերում, այդ թվում Ժան-Լյուկ Գոդարի «Մեկին գումարած մեկ» ֆիլմում:

Վերջին տարիներին Միք Ջեգըրը ինքնուրույն ձայնագրել է երեք ալբոմ, նկարահանվել մի քանի ֆիլմում, այդ թվում Նիկոլաս Ռոեգի «Կատարում» եւ Թոնի Ռիչարդսոնի «Նեդ Քելլի» ֆիլմերում: Ջեգըրի «Թափառող հոգի» անունը կրող ձայնապնակային նորը ալբոմը վաճառքի հանվեց այս տարվա փետրվարի 6-ին: Այդ առթիվ «Le Point» հանդեսի թղթակցի հետ ունեցած հարցազրույցում Միք Ջեգըրն ասաց, որ իր նախորդ երկու ձայնապնակային ալբոմներն անարդարացիորեն ենթարկվել են քննադատների կողմից, բայց ինքը 30 տարի շարունակ ժամոլի թիրախը լինելով, արդեն վարժվել է դրան: Այսօր ինքն անտեսում է քննադատների կարծիքը, որը կարող են փոփոխել երաժշտության հետ բնավ չկապված շատ ու շատ գործոններ: Եւ հետո, քննադատների դրական կամ բացասական կարծիքը չի ազդում հանրության վրա: Մասնագիտական հանդեսների էջերում բազմաթիվ ներբողներ կան նույնիսկ 1000 օրինակով չվաճառվող ալբոմների մասին, մինչդեռ հաճախ հանրահայտ են դառնում նախապես մերժված ձայնապնակները:

Միքն ասում է, որ սկզբնական շրջանում հանրությունը բարեհաճ վերաբերմունք է ունեցել «Ռոլինգ սթոունզ»-ի նկատմամբ: Հետագայում, երբ խումբն սկսեց հանդես գալ հասարակության վերափոխման պահանջներով, վերաբերմունքը փոխվեց: Խմբի տղաներն՝ իրենց չեն համարում վերնախավի ներկայացուցիչներ, եւ վաստակած դրամը չի բթացրել նրանց ընդվզման ունակությունը: Միքը դրա վկայությունն է համարում հետեւյալ փաստը. «Ռոլինգ սթոունզ»-ը միակ ռոք խումբն է, որն իր ձայնագրած երգերից մեկում դատապարտում է կառավարությունների երկդիմությունը, որոնք Պարսից ծոցում պատերազմ էին սկսել եւ միաժամանակ շարունակում էին զենք վաճառել թշնամուն: Այդ երգը մեծ աղմուկ հանեց եւ նույնիսկ դրվեց Բրիտանիայի խորհրդարանի նիստերից մեկի օրակարգում: Խմբի անդամները կրկին հայրենադավներ համարվեցին, ինչպես դրանից քսան տարի առաջ: Ի դեպ, երգը առեւտրային առումով հաջողություն չունեցավ: Միքը դա բացատրում է նրանով, որ իրենք երգով ասել էին հակառակն այն բանի, ինչ մարդիկ կուզենային լսել: Առհասարակ, քաղաքական երգերը հազվադեպ են հաջողություն ունենում:

Երբեմն Միք Ջեգըրին մեղադրում են, թե նրան երաժշտությունից ավելի հետաքրքրում են դրամը եւ իշխանությունը: Նա մերժում է այդ մեղադրանքները, միաժամանակ նշելով, որ ռոքը դարձել է շատ լուրջ եւ դժվար զբաղմունք: Տարիների ընթացքում խմբի տղաները քանիցս սխալ խորհուրդներ են ստացել եւ կողոպտվել են: Այդ է պատճառը, որ այժմ Միքն է տնօրինում խմբի ֆինանսական գործերը: Նրան այնքան էլ դուր չի գալիս իր աշխատանքի այդ մասը, բայց իրեն պարտավորված է զգում դրանով զբաղվել, քանզի իրենց հաճախ են դավաճանել անպարկեշտ կամ անբանիմաց «մենեջերները»:

Ի հեճուկս ռոքնռոլի մոտալուտ վախճանի վերաբերյալ հաճախ արտահայտվող տեսակետների, Միք Ջեգըրը գտնում է, որ ռոքն ուժեղ ու երկարակյաց է, քանզի այդ երաժշտությունը պայմանավորված է ոչ թե դրամով, այլ զայրույթով, հուսախաբությամբ, ցանկությամբ, ուստի եւ մշտապես նորացվում է: Իսկ ընդվզումից ծնունդ առած երաժշտության առեւտրային շահարկումն այնքան էլ վտանգավոր չէ, քանի որ ռոքին առնչվող երաժշտական հայտնի հեղափոխությունները ծագելու են Արեւմտքի երկրներից, որտեղ իդեալական պայմաններ կան բուռն երաժշտության համար:

Պատրաստեց
ՊԵՏՐՈՍ ՔԵՇԻՇՅԱՆԸ

ԱԶԳ - ՄԱՐԶԱԿԱՆ

«Onze Mondial»-ի ընտրյալները

ՄԱԹԻԱՍ ԶԱՄՄԵՐ

Գերմանացի է, ծնվ. 1967 թ. սեպտեմբերի 5-ին, Դրեզդենում: Կիսապաշտպան է: Խաղացել է Դրեզդենի «Դինամո», Շտուտգարտի «Շտուտգարտ» թիմերում: Դիմա հանդես է գալիս Միլանի «Ինտեր» թիմում: 23 հանդիպում է անցկացրել ԳԴՀ-ի, 12-ը միացյալ Գերմանիայի հավաքականում: 1989, 1990 թթ. ԳԴՀ-ի չեմպիոն, 1990 թ. ԳԴՀ-ի գավաթակիր, ԳԴՀ-ի կազմում Եվրոպայի երիտասարդների չեմպիոն (1986 թ.):

1989 թ. նոյեմբերյան մի գիշեր Արեւելյան Գերմանիայի հավաքականի խաղացողները հավաքվել էին սառժավորման: Հեռուստացույցով նրանք դիտում էին Բեռլինի պատի փլուզումը: Մաթիաս Զամմերը վերհիշում է. «Դա ինձ համար հրաշք էր, անմոռանալի երջանկության պահ: Մի քանի օր անց մենք Վիեննայում պարտվեցինք 0:3 հաշվով եւ դուրս մնացինք աշխարհի առաջնությունից: Բայց մեր միտքն ուրիշ տեղ էր»: 1990 թ. դեկտեմբերին Զամմերը արեւելագերմանական առաջին ֆուտբոլիստը եղավ, որ «Շտուտգարտ»-ի կազմում մասնակցեց Շվեյցարիայի դեմ միացյալ Գերմանիայի առաջին պաշտոնական հանդիպմանը: Մաթիասի հայրը Կլաուս Զամմերը Դրեզդենի «Դինամո»-ի հայտնի խաղացողներից մեկն էր: Կլաուսը 17 տարեկան որդուն ընդգրկեց «Դինամո»-ի առաջին թիմում, որի մարզիչն էր դարձել ինքը: Շատ արագ Մաթիասը հայտնի է դառնում Դրեզդենի «Դինամո»-ում եւ ԳԴՀ-ի երիտասարդական հավաքականում:

1989 թ., Եվրոպայի գավաթի խաղերից մեկի ժամանակ, «Շտուտգարտ»-ի մարզիչ Արի Հաանը Զամմերին առաջարկում է տեղափոխվել «Շտուտգարտ»: Դա վտանգավոր քայլ էր, քանզի «Դինամո»-ի որոշ խաղացողներ ծառայում էին «Շտազիին» (գաղտնի ոստիկանություն): Զամմերին մատնում են: Նրան տուգանում են եւ անում խիստ հսկողության տակ: Այսօր Զամմերն ասում է, թե բրգանիկ ֆուտբոլիստ է: Ի վերջո, նա տեղափոխվեց «Շտուտգարտ», որտեղ մնաց երկու մրցաշրջան: 1992 թ. Շվեդիայում կայացած Եվրոպայի առաջնությունից մի քանի շաբաթ անց, որին Զամմերն ամբողջությամբ մասնակցեց Գերմանիայի հավաքականի կազմում, տեղափոխվեց Միլանի «Ինտեր»: Սպասում աշխարհի առաջնությունն է: Նրան համարում են Գերմանիայի հավաքականի ավագ Մաթեուսի հետնորդը: Զամմերը ժպտալով ասում է. «Ես ոչնչից չեմ վախենում, քանի որ իմ կյանքը եղել է տեւական մենամարտ»: ■

«Միրանդ»-ը 4-րդ տեղում

Մեր թղթակից Աւարոն Բոյաջյանը Փարիզից հաղորդում է.

Ավարտվեց բասկետբոլի կանանց Ֆրանսիայի բարձրագույն խմբի առաջնության առաջին փուլը: Միրանդ քաղաքի համանուն թիմը, որը Ռոնկեսիի գավաթի խաղարկության խմբային մրցաշարում խուսափեց մրցել Աբովյանի «Հասմիկ»-ի հետ, առայժմ 4-րդ տեղում է:

Թիմերն առաջին փուլն ավարտեցին հետեւյալ ցուցանիշներով.

1. «Շալ» 41, 2. «Էվր» 40, 3. «Օրլի» 39, 4. «Միրանդ» 38, 5. «Կլերմոն» 34, 6. «Բուրժ» 34, 7. «Տարբ» 33, 8. «Ռուան» 33, 9. «Ստրասբուրգ» 30, 10. «Բորդո» 27, 11. «Լյուման» 24, 12. «Ժալե» 23 միավոր:

1-ին 8 թիմերը վիճարկելու են մրցանակային տեղերը, իսկ վերջին 4 թիմերը պայքար շարունակելու են բարձրագույն խմբում իրենց տեղը պահպանելու համար: Սկսած հաջորդ փուլից խաղերն անցկացվելու են գավաթային մրցակարգով: Քառորդ եզրափակչում մարտի 6-ին եւ 13-ին մրցելու են 1-8, 7-2, 6-3, 5-4 տեղեր գրաված թիմերը՝ «Ռուան»-ն ու «Շալ»-ը, «Տարբ»-ն ու «Էվր»-ը, «Բուրժ»-ն ու «Օրլի»-ն, Կլերմոնն ու Միրանդը: Չեմպիոնի կոչման գլխավոր հավակնորդները 1-ին 4 տեղերում ընթացող թիմերն են: 1-ին փուլից հետո 1-ին տեղ գրաված «Շալ Լեզո» թիմի կազմում տոն են տալիս նախկին ԽՍՀՄ անվանի բասկետբոլիստուհիներ Սուխարնովան եւ Խուդաշովան: Զուգահեռաբար անցկացվելու է նաեւ Ֆրանսիայի բասկետբոլի ֆեդերացիայի մրցաշարը, որտեղ վիճարկվելու է Ռոնկեսիի գավաթի խաղարկության միակ ուղեգիրը: Ասպարեզ են դուրս գալու միայն առաջին փուլից հետո առաջին 4 տեղ գրաված թիմերը: Փետրվարի 27-ին, կիսաեզրափակիչներում մրցելու են «Շալ»-ն ու «Միրանդ»-ը, «Էվր»-ն ու «Օրլի»-ն: Եզրափակիչը կայանալու է հաջորդ օրը: Եթե ֆեդերացիայի մրցաշարի հաղթողը դառնա նաեւ Ֆրանսիայի չեմպիոն, ապա Ռոնկեսիի գավաթի խաղարկությանը կմասնակցի եզրափակիչում պարտված թիմը: ■

Մնաց մեկ միավոր

Ժուժա Պոլգար-Նանա Իոսելիանի շախմատի կանանց աշխարհի առաջնության հավակնորդուհիների սուպերեզրափակիչ մրցամարտի հաշիվն է 3,5:1,5 հօգուտ Պոլգարի: 6-րդ պարտիան 61 քայլից հետո մնացել է անավարտ Իոսելիանիի մեկ զինվորի առավելությամբ: Մրցամարտը նախատեսված է 8 պարտիայից:

Այն իր օգտին ավարտելու համար Պոլգար քույրերից ավագին անհրաժեշտ է վաստակել ընդամենը մեկ միավոր:

Ժ. Պոլգար–Ն. Իոսելիանի

1-ին պարտիա

Թագուհու գամբիթ

1. d4 d5 2. c4 e6 3. ձc3 փb4 4. cd ed 5. փf4 ձf6 6. e3 0-0 7. նc1 c6 8. ձf3 ձbd7 9. փd3 նe8 10. 0-0 ձf8 11. ձe5 ձg6 12. h3 փd6 13. ձ:g6 hg 14. փg5 փe7 15. Թc2 ձe4 16. փf4 ձ:c3 17. bc փd6 18. փ:d6 Թ:d6 19. c4 dc 20. փ:c4 փe6 21. նb1 նe7 22. փ:e6 Թ:e6 23. Թa4 a6 24. նb6 նd8 25. նfb1 նdd7 26. a3 g5 27. Թd1 Թf5 28. նc6 Թd5 29. նc8+ նd8 30. ն:d8+ Թ:d8 31. d5 Թd6 32. Թd4 նc7 33. e4 g6 34. e5 Թc5 35. Թe4 Թa4 36. Թ:c4 ն:c4 37. d6 նa4 38. նd1, սեւերը հանձնվեցին: ■

Բաժինը վարում է ՍՄԲԱՏ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆԸ

Լիտվա

Նորընտիր նախագահ Ալգիրդաս Բրազաուսկասը քննադատվում է

Լիտվայի նորընտիր նախագահի Ալգիրդաս Բրազաուսկասի երդման արարողությունը տեղի կունենա փետրվարի 25-ին: Սակայն արդեն փետրվարի 22-ին «Լիետուվոս Այդաս» թերթը, որն արտահայտում է աջակողմյան ընդդիմության կարծիքը, սկսել է հրատարակել հոդվածների մի շարք «Ի՞նչ է սպասում Լիտվային նախագահ Ա. Բրազաուսկասի օրոք» ընդհանուր խորագրով: Լիտվայի ազատության լիգայի ղեկավար Անտանաս Տերլյանկասը գտնում է, որ «նոր օկուպացիա է սպասվում. Լիտվան ամենամոտ ապագայում կդառնա Ռուսաստանի կայսրության գաղութը»: Սեյմի անդամ, քրիստոնյա-ժողովրդավար Ալգիրդաս Պատացկասը հայտարարում է, որ «Ռուսաստանը Լիտվային կվերաբերվի որպես գավառի, Լիտվայի նախագահի հետ կխոսի որպես գյուղի ավագի հետ»: Նորընտիր նախագահի ավելի չափավոր քննադատները մտավախություն ունեն, թե «բարեփոխումների ընթացքը կդանդաղի»:

Ինքը նախագահը եւ նրա կողմնակիցները հանդես են գալիս փոխշահավետ տնտեսական կապերի զարգացման կողմ, ինչպես Ռուսաստանի եւ ԱՊՀ այլ պետությունների, այնպես էլ արեւմտյան պետությունների հետ: ■

Մոսկվա

Կանցկացնեն «դատարկ կաթսաների երթ»

Ռուսաստանի կոմունիստական բանվորական կուսակցությունը եւ «Աշխատավորական Մոսկվա»-ն մտադիր են մարտի 8-ին Մոսկվայում անցկացնել կանանց «դատարկ կաթսաների երթ»: Իսկ ապրիլին «Աշխատավորական Ռուսաստան»-ը Մոսկվայում կգումարի խորհրդային կանանց կոնգրես: Այդ մասին Ռուսաստանի համաժողովրդական միության երկրորդ համագումարում հայտնել է ՌԿԲԿ կենտկոմի անդամության թեկնածու Վլադիմիր Գուսեւը: ■

Ղրիմ

Տարածքային պահանջներ Ուկրաինային

Ուկրաինան գտնում է, որ Ռուսաստանի գործողությունները Ղրիմի խնդրի վերաբերյալ տարածքային պահանջներ են եւ միջազգային իրավունքի խախտում, ինչպես նաեւ ՄԱԿ-ի կանոնադրության, ԵԱՀԽ եւ ԱՊՀ փաստաթղթերի, երկկողմանի համաձայնագրերի անտեսում: Այդ մասին ասվում է Ուկրաինայի արտգործնախարարության նոտայի մեջ: Փաստաթղթում քննադատվում է, որ Սեւաստոպոլի կարգավիճակի հարցով Ռուսաստանի խորհրդարանում ստեղծված աշխատանքային հանձնաժողովը Ղրիմի ժողովրդական պատգամավորների շրջանում հարցաթերթիկ է տարածում Սեւաստոպոլի եւ ամբողջությամբ Ղրիմի կարգավիճակի վերաբերյալ: Այդ հանձնաժողովն ստեղծվել էր Ռուսաստանի ժողովրդական պատգամավորների 7-րդ համագումարի որոշմամբ: ■

Ռուսաստան

Կոմունիստների եւ ազգայնականների դաշի՞նք

Նախկին ԽՍՀՄ Գերագույն խորհրդի նախագահ Անատոլի Լուկյանովը Մոսկվայում հավաքված ռուսական համաժողովրդական միության երկրորդ համագումարի մասնակիցներին կոչ է արել փոխգործակցել բոլոր մակարդակների խորհուրդների հետ: Նրա կարծիքով, հարկավոր է պաշտպանել խորհուրդների համակարգը, որին իշխանությունները «հասցնում են գլխավոր հարվածը»: Նա պաշտպանել է ձախ ուժերի եւ նացիոնալ-հայրենասերների դաշինքի ստեղծման գաղափարը, ըստ որում, նրա կարծիքով, «կոմունիստները պետք է լինեն ազգային հայրենասիրական շարժման իրավահավասար մասը»: «Այսպես կոչված «ժողովրդավարական ընդդիմությանը» պետք է հակադրենք հայրենասիրական, պետական, խորհրդային ընդդիմությունը»: Սնարք

ԻՆԿՈ

«Ինկո» բաժնետիրական բանկի Հայաստանի մասնաճյուղը կատարում է դրամական փոխանցումներ Ուկրաինայից Հայաստան, Հայաստանից Ռուսաստան, Ռուսաստանից Հայաստան: Գործառնությունները իրականացվում են 2-5 բանկային օրում:

«Ինկո» բաժնետիրական բանկի Հայաստանի մասնաճյուղի հասցեն է՝

Երեւան-10, Վաճառականի արկղի (նախկին Անիյան փողոց) 2/8 (1-ին հարկ), հեռախոս 56-07-51, 56-37-25:

PUBLISET

Տաշքենդ

Ուզբեկստանն առաջարկում է մասնակցել գազարդյունահանմանը

Ուկրաինան կարող է մասնակցել Ուզբեկստանի գազի հանքավայրերի մշակումներին, հումքից բաժին ստանալու պայմանով: Այս առաջարկությունն արվեց Ուզբեկստանի նախագահ Իսլամ Քարիմովի եւ ուրբաթ օրը Տաշքենդ ժամանած Ուկրաինայի վարչապետ Լեոնիդ Կուչմայի հանդիպման ժամանակ: Նա ընդգծեց, որ իր երկիրը շահագրգռված է մետաղագործության եւ մեքենաշինության բնագավառում Ուկրաինայի հետ համագործակցությամբ: Նրա կարծիքով, առանձնակի ուշադրության է արժանի Տաշքենդի ավիագործարանի եւ Կիեւի Անտոնովի անվան նախագծային բյուրոյի կապերի զարգացումը: Լեոնիդ Կուչմայի կարծիքով, երկու երկրների տնտեսական գործակցության հեռանկարային ձեւ կարող են դառնալ համատեղ ձեռնարկությունները: Կողմերն անդրադարձան Ուզբեկստանից Ղրիմ ղրիմցի թաթարների արտագաղթի հարցերին: Ի. Քարիմովի կարծիքով, նախկին ԽՍՀՄ ուրիշ հանրապետություններից դեպի էթնիկական հայրենիք թաթարների վերաբնակեցումը «պատրաստված չի եղել եւ հանգեցրել է ողբալի բարդությունների»: ■

Ուշադրություն

Հինգ եւ ավելի անչափահաս երեխաներ ունեցող բազմազավակ մայրերը, ովքեր 1992 թ. հոկտեմբերին չեն հաշվառվել, ներկայանան Երքաղխորհրդի գործկոմի սոցիալական օգնության բաժին՝ իրենց հետ ունենալով անձնագիր եւ երեխաների ծննդյան վկայականները:

Երքաղխորհրդի գործկոմի լրատվության կենտրոն

Հանրահավաք

Ուրբաթ օրը, փետրվարի 26-ին, ժամը 14.00-ին, Երեւանի Ազատության հրապարակում Հայաստանի Ցեղապաշտական կուսակցության (ՀՑԿ) առաջնորդ Շանթ Հարությունյանը հրավիրում է հավաքի:

«ԼՈՒՅՍ-90»

«Լույս-90» գրավատունը գրավի դիմաց վճարում է կանխիկ դրամ ամենացածր տոկոսներով:

Գրավատունը երաշխավորում է բոլոր տեսակի գործողությունների հուսալիություն եւ ճշգրիտ ժամանակ:

Մինսկ

Սուվորովին չեն սիրում

Շաբաթ օրը Մինսկում բացվեց «Ա. Վ. Սուվորովը եւ մեր ժամանակը» գիտառազմական խորհրդաժողովը, որի կազմակերպիչն է Բելառուսի պաշտպանության նախարարությունը: Նախօրեին խորհրդարանային «Նարոդնայա գազետա» պաշտոնաթերթը խստիվ քննադատել էր այդ միջոցառումը: Հոդվածում նշված էր, որ անկախ Բելառուսի քաղաքացիները իրավունք ունեն սեփական կարծիք ունենալ, թե «ով է արժանի մեր պատմության մեջ հարգանքի եւ ով՝ ոչ»: «Սուվորովը եղել է 1794 թ. արդի Բելառուսի տարածքի զգալի մասն ընդգրկած ապստամբության գլխավոր ճնշողներից մեկը», ասվում է այնտեղ: Ազգային հեռուստատեսությամբ ելույթ ունենալով, Բելառուսի ԳԽ նախագահ Ս. Շուշկեւիչը Սուվորովին համեմատել է Նապոլեոնի եւ ֆաշիստ մարշալ Գուդերիանի հետ, սխալ համարելով Մինսկում Սուվորովի անվան ռազմական ուսումնարանի գոյությունը»: ■

ԻՆՎԵՍՏԻՑԻՈՆ ԲԱԺՆԵՏՈՄՍ

"Mercury - Onaisis"

Արժեզրկման անկառավարելի ընթացքի եւ քաղաքացիների ֆինանսական շահերի պաշտպանության բացակայության պայմաններում ՀՀ անշարժ գույքի առք ու վաճառքի առաջատար «Mercury» ձեռնարկությունը եւ «Onaisis co. ltd» ֆինանսական ֆիրման բնակչության լայն խավերին հնարավորություն են տալիս շահույթ ստանալ հանրապետությունում ամենաբարձր տոկոսով՝ ամսական 20 տոկոս, ներդնելով իրենց ֆինանսական միջոցները անշարժ գույքի հետ կապված առեւտրական գործարքների մեջ:

Ֆինանսական միջոցների ներդրման նվազագույն ժամկետը 3 ամիս:

ԺԱՄԱՆԱԿԸ ԴՐԱՄ Է

ՏՎԵՔ ՄԵԶ ԺԱՄԱՆԱԿ ԵՎ ԴՈՒՔ ՇԱՏ ԴՐԱՄ ԿՍՏԱՆԱՔ

Mercury ENTERPRISE

ONAISIS CO. LTD

հեռ. 594 630, 594 632

ՀՀ, Երեւան, Սայաթ-Նովա պողոտա, «Անի» հյուրանոց, NN 630, 632.

ԱՊՀ

Նախարարն առաջարկում է օգտագործել տնտեսական լծակներ

Ռուսաստանի արտաքին տնտեսական կապերի նախարար Սերգեյ Գլազեւը Մոնղոլիային եւ Արեւելյան Եվրոպայի երկրներին առաջարկել է որպես դիտորդներ դիմել ԱՊՀ-ին միանալու կոչով: Ռուսաստանի կառավարության նախագահության նիստում հինգշաբթի օրը նա այն միտքն է արտահայտել, որ այդ նախաձեռնությունը կնպաստեր ծառայել վերջին տարիներին մոռացված արեւելաեվրոպական պետությունների հետ խզված տնտեսական կապերի վերահաստատմանը:

Անդրադառնալով մերձավոր արտասահմանի երկրների հետ առկա տնտեսական կապերին, նախարարը հայտարարել է, որ այժմ չի կարող խոսք լինել դրական հաշվեկշռի ապահովման մասին: Նրա խոսքերով, Ռուսաստանը այսուհետեւ էլ ստիպված կլինի փաստորեն շարունակել դոտացիաների հատկացումը այդ պետություններին: Որպես այդ վիճակից դուրս գալու ուղի նա առաջարկել է մերձավոր արտասահմանի պետություններին Ռուսաստանի հատկացրած տեխնիկական վարկերը վերաձեւակերպել միջպետական պարտքի եւ այդ հանրապետություններից պետական հատուկ երաշխիքներ ստանալ Ռուսաստանին առանձին, կենսականորեն կարեւոր ապրանքատեսակներ մատակարարելու վերաբերյալ:

Նախարարը կոչ է արել եռանդորեն օգտագործել մերձավոր արտասահմանի վրա տնտեսական ներգործության լծակները, հատկապես սահմանելով քաղաքական ու տնտեսական գերակայությունները յուրաքանչյուր առանձին պետության հետ: ■

Լուրերի Հոսք

Կողմնակից են զենքի մասին օրենքի ընդունմանը

Ինչպես Թբիլիսիից հաղորդում է «ԻՖ»-ի թղթակիցը, Վրաստանի իրավապահ մարմինների խորհրդակցության բազմաթիվ մասնակիցներ արտահայտվել են զենքի մասին օրենքի ընդունման օգտին, որի նախագիծը մինչեւ օրս չի ընդունվել խորհրդարանում: Պաշտպանության նախարար Թենգիզ Կիտովանին կտրականապես հանդես է եկել ազատորեն զենք պահելու եւ կրելու օրինականացման դեմ: Նա ասել է, որ դա անխուսափելիորեն կհանգեցնի քաղաքացիական պատերազմի: Խորհրդակցության աշխատանքին մասնակցում էր Վրաստանի ղեկավար Էդուարդ Շեւարդնաձեն:

Թերթը տուգանք է վճարում

«Կուբանսկի կուրյեր» թերթը 500 հազար ռուբլու տուգանք կվճարի Կուբանի վարչակազմի ղեկավար Նիկոլայ Եգորովին: Այդպիսի վճիռ է կայացրել Կրասնոդար քաղաքի Լենինյան շրջանի ժողդատարանը, ուր ավարտվեցին Կուբանի վարչակազմի ղեկավարի արժանապատվության պաշտպանության վերաբերյալ գործի լսումները: «Կուբանսկի կուրյեր»-ը Եգորովին մեղադրում էր երկրամասից դուրս շաքարի առաքման հետ կապված մեքենայությունների մեջ: Հրապարակումից հետո երկրամասի վարչակազմի ղեկավարը հայց ներկայացրեց դատարան:

250 միլիոն դոլար Սոմալիի վերակառուցման համար

ՄԱԿ-ի կողմից պատրաստված մի տեղեկագրի համաձայն, Սոմալիում կենսական ենթակառուցվածքների վերակառուցումը կպահանջի մոտ 250 միլիոն դոլար: Առաջիկա ամիս ՄԱԿ-ը դոնոր պետություններին կներկայացնի վերջնական նախահաշիվ:

Տյումենցի աստղագետները հայտնաբերել են նոր աստղ

Տյումենի «Կիժեվասովեց» ակումբին կից աստղադիտարանի աստղագետները հայտնաբերել են նոր աստղ Այծեղջյուրի համաստեղությունում: Աստղադիտարանի ղեկավար Գենադի Մանկեն հաստատում է, որ այդպիսի աստղ չկա ոչ մի աստղադիտական ատլասում: Աստղը հայտնաբերվել է աստղադիտակով, որն ստեղծել էին իրենք տյումենցիները: Այդ աստղադիտարանը գործում է արդեն 10 տարուց ավելի եւ համախմբում է մոտ 50 սիրողական աստղագետների:

Ռազմական ունեցվածքի առաջին բաց աճուրդը

Մոսկվայի առեւտրային պալատը Ռուսաստանի պաշտպանության նախարարության մասնագիտացված ձեռնարկության հետ համատեղ փետրվարի 23-ին առաջին անգամ անցկացրեց ազատվող ռազմական ունեցվածքի բաց աճուրդ: Ինչպես «ԻՖ»-ին հայտնեցին նախարարության մամուլի ծառայությունում, աճուրդից ստացված բոլոր միջոցները կհատկացվեն զինծառայողների սոցիալական խնդիրների լուծմանը: ■

Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ

Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635

Խմբագիր
ՅԱՒԼԵՏ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ / 581841

Տնօրէն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863

© Apple® Macintosh®
համակարգչային շարուածքը
«Ազգ» թերթի

Azg
armenian daily

Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Թերթի ձեւաւորումն եւ տառաշտեմպերն
հեղինակ ՊԻՒԵԼ ՊԱԼԱՔԵԱՆ

Գրանցման թիվ 65 Ինդեքս 69149 Տպաքանակ 20 000 Պատվեր 1455 Ստորագրված է տպագրության 23.2.1993

digitised by A.R.A.R.@